

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗИНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

Кафедра методики та практики викладання іноземної мови
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4, ауд. 7-72, e-mail: metodengl@karazin.ua, телефон: (057) 707-55-66.

БАКАЛАВРСЬКІ ОН-ЛАЙН ЧИТАННЯ

Випуск 2

Харків-2014

Бакалаврські он-лайн читання: Ел. зб. тез доповідей студентів. – Випуск 2. – Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2014. – 76 с.

Редакційна колегія:

докт. пед. наук, проф. Пасинок В.Г.
докт. пед. наук, проф. Костікова І.І.
канд. пед. наук, доц. Довгополова Я.В.
канд. пед. наук, доц. Дудоладова А.В.
канд. філол. наук, доц. Дудоладова О.В.
канд. філол. наук, доц. Птушка А.С.
канд. пед. наук, доц. Рябих М.В.
канд. філол. наук, ст. викл. Гридасова О.І.
ст. викл. Воробйова І.М.
викл. Корницька Д.В.

Адреса редакційної колегії: 61022 м. Харків, майдан Свободи 4, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, факультет іноземних мов, телефони: (057) 707–55–66; 707–55–04.

Електронний збірник тез доповідей присвячено дослідженням проблем семантичних та прагматичних аспектів тексту і дискурсу, лінгвокультурології, навчання іноземних мов у середніх та вищих навчальних закладах. Матеріалом дослідження є сучасна англійська мова. Збірник призначено для студентів, які навчаються за спеціальністю 6.020303 “Мова і література (англійська)”.

© Харківський національний
університет імені В. Н. Каразіна, 2014

ЗМІСТ

1. Амраєва С. (Харків); науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Дудоладова А.В. ВИКОРИСТАННЯ АНГЛОМОВНИХ КАЗОК ДЛЯ НАВЧАННЯ ФОРМ СПОСОБУ ТА ЧАСУ АНГЛІЙСЬКОГО ДІЄСЛОВА.....с. 7
2. Бесєдіна Є.І. (Харків); науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Птушка А.С. ЗАПЕРЕЧЕННЯ В РЕЧЕННІ В РАНЬООНОВОАНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.....с. 8
3. Бойчук І.Є. (Харків); науковий керівник: ст. викл. Воробйова І. М. ДИСКУРСИВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ВНУТРІШНЬОГО МОВЛЕННЯ.....с. 10
4. Груна М.Р. (Львів); науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Птушка А.С. СЕКСИЗМ В АГЕНТНІЙ ЛЕКСИЦІ.....с. 12
5. Драчук О.В. (Харків); науковий керівник: канд. пед.наук, доц. Рябих М.В. ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ТА ВМІНЬ ГОВОРІННЯ СТУДЕНТІВ МОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....с. 13
6. Журавель Г.О. (Свердловськ); науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Птушка А.С. ЕВОЛЮЦІЯ ГЕНДЕРНИХ МАРКЕРІВ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)...с. 15
7. Захаркіна Н.В. (Харків); науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Птушка А.С. ЖІНКА ЯК СКЛАДОВА СУСПІЛЬСТВА: ГЕНДЕРНА ПРОБЛЕМАТИКА.....с. 17
8. Кесарєва О.С. (Харків); науковий керівник: доктор пед. наук, проф. Костікова І.І. МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....с. 18
9. Кравченко С.В. (Харків); науковий керівник: доц, канд. пед. наук Рябих М.В. КОНТРОЛЬ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....с. 20
10. Кудінов А.І. (Харків); науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Птушка А.С. МІСЦЕ ЗАПЕРЕЧЕННЯ В ДАВНЬОАНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.....с. 22
11. Кудреватих Ф.Г. (Харків); науковий керівник: доктор пед. наук, проф. Костікова І.І. МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ПІСЕНЬ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....с. 24

12. Лялюк Я.О. (Харків); науковий керівник: канд. філол. наук, ст. викладач Гридасова О.І.
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....с. 26
13. Мальцева С.О. (Харків); науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Птушка А.С.
МОВЛЕННЄВА ПОВЕДІНКА ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ) .....с. 28
14. Мартова Т.М. (Харків); науковий керівник: канд. філол. наук, ст. викл. Гридасова О.І.
ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....с. 30
15. Марющенко Д.М. (Харків); науковий керівник: ст. викл. Воробйова І.М.
ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У МОВІ РОМАНІВ АГАТИКРІСТІ .....с. 32
16. Медведєва О.О. (Харків); науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Рябих М.В.
НАВЧАННЯ ПИСЬМА АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ.....с. 34
17. Микитюк М.М. (Харків); науковий керівник: канд. філол. наук, ст. викл. Гридасова О.І.
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ.....с. 36
18. Нікулочкіна І.О. (Харків); науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Дудоладова О.В.
ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕКСТІВ СУСПІЛЬНОЇ ТЕМАТИКИ.....с. 38
19. Омельяненко К.І. (Харків); науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Рябих М.В.
ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....с. 39
20. Петрова М.К. (Харьков); научный руководитель: преподаватель Корницкая Д.В.
МЕТОДИЧЕСКИЕ И ПСИХОЛОГО–ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ.....с. 41
21. Петрушева А.І. (Харків); науковий керівник: ст. викл. Воробйова І.М.
ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРСОНАЖНОГО МОВЛЕННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ.....с. 44

22. Пікуліна О.Д. (Харків); науковий керівник: канд. філол. наук, ст. викл. Гридасова О.І.
ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ
МОВИ.....с. 46
23. Погодін А.Є. (Харків); науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Птушка А.С.
ОГЛЯД ЗАПЕРЕЧЕННЯ В СЕРЕДНЬОАНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.....с. 47
24. Призетко А.С. (Харків); науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Дудоладова А.В.
ОСОБЛИВОСТІ ІНТИМІЗАЦІЇ В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ
МОВЛЕННІ.....с. 50
25. Прокопенко Л.В. (Харків); науковий керівник: канд. філол. наук, ст. викл. Гридасова О.І.
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОЇ МЕТОДИКИ ПРИ НАВЧАННІ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....с. 51
26. Пустовіт Д.О. (Житомир); науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Птушка А.С.
УКРАЇНОМОВНА ТА АНГЛОМОВНА РЕКЛАМНА ПРОДУКЦІЯ.....с. 53
27. Светлична С.М. (Харків); науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Дудоладова О.В.
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК.....с. 54
28. Сін О.В. (Харків); науковий керівник: канд. пед.наук, доц. Рябих М.В.
МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА НАВЧАННЯ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ.....с. 56
29. Сорока О.В. (Харків); науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Дудоладова А.В.
ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОДАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ У РОМАНІ
Е. ХЕМІНГВЕЯ "A FAREWELL TO ARMS".....с. 58
30. Стрілець К.О. (Харків); науковий керівник: канд. філол. наук, ст. викл. Гридасова О. І.
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-МЕТОДА ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ
МОВИ.....с. 59
31. Теленчи О.І. (Харків); науковий керівник: канд. філол. наук, ст. викл. Гридасова О.І.
ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСІВ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ...с. 60
32. Тембель Ю.І. (Харків); науковий керівник: канд. філол. наук, ст. викл. Гридасова О.І.
ЗАСОБИ СЛОВОТВОРЕННЯ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.....с. 62

33. Титаренко Є. А. (Харків); науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Птушка А.С.
ОСНОВНИЙ РЯД КОНЦЕПЦІЙ ЗАПЕРЕЧЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ НА ОСНОВІ
АНГЛІЙСЬКИХ ПРИСЛІВ'ІВ.....с. 64
34. Трикоз Т.М. (Харків); науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Рябих М.В.
ВПЛИВ ФАКТОРІВ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТРУКТУРИ ОСОБИСТОСТІ
НА УСПІШНІСТЬ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....с. 65
35. Федорченко К.В. (Харків); науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Птушка А.С.
НАВЧАННЯ ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННЮ ЗА ДОПОМОГОЮ РОЛЬОВОЇ
ГРИ.....с. 67
36. Холодова К.О. (Харків); науковий керівник: канд. філол. наук, ст. викл. Гридасова О.І.
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АБРЕВІАТУР В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.....с. 69
37. Цуканова А.В. (Харків); науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Рябих М.В.
СЕМАНТИЗАЦІЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ. НЕДОЛІКИ І ПЕРЕВАГИ РІЗНИХ
ЇЇ СПОСОБІВ.....с. 71
38. Шевцова У.В. (Харків); науковий керівник: канд. філол. наук, ст. викл. Гридасова О.І.
МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ РЕКЛАМИ.....с. 73
39. Щербина С.Ю. (Харків); науковий керівник: канд. пед. наук, доцент Рябих М.В.
ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ МОВНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....с. 75

ВИКОРИСТАННЯ АНГЛОМОВНИХ КАЗОК ДЛЯ НАВЧАННЯ ФОРМ СПОСОБУ ТА ЧАСУ АНГЛІЙСЬКОГО ДІЄСЛОВА

Амраєва С. (Харків)

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Дудоладова А.В.

Сучасні перетворення в світі впливають на усі галузі людського життя та діяльності, зокрема навчання іноземних мов, висуваючи нові вимоги до підготовки фахівців з іноземних мов, у зв'язку з чим постає нагальна проблема інтенсифікації та активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Застосування інтерактивних педагогічних технологій є одним з основних способів вирішення цієї проблеми, тому використання казки як навчального матеріалу на інтерактивних засадах виступає актуальним та ефективним способом організації процесу вивчення іноземних мов у вищих навчальних закладах.

Об'єктом дослідження виступає процес викладання іноземної мови у вищих навчальних закладах.

Предметом є особливості застосування народних казок у викладанні іноземної мови. Метою роботи є дослідження основних методів оптимізації навчання іноземної мови та детальний розгляд ролі народних англомовних казок у навчанні граматики.

При оволодінні іноземною мовою у навчальних умовах поза межами країни, мова якої вивчається, природне мовне оточення і безпосередній контакт з носіями даної мови і культури відсутні. Студент може спілкуватися іноземною мовою лише під час занять, якщо викладачеві вдається наблизити заняття до реального мовного спілкування, створити своєрідну модель іншомовного середовища. Шляхом застосування різних видів зорової, слухової, зоро-слухової наочності, створення мовленнєвих ситуацій, схожих на реальні, викладач немов би виводить студентів за стіни аудиторії, перетворивши себе на носія мови, а студентів – на своїх співрозмовників.

У методиці викладання іноземних мов у якості матеріалу для навчання читання більш ефективним є читання автентичних текстів (ніж навчальних). Незважаючи на складність для розуміння їх іноземними студентами, ряд чинників доводить користь від застосування на практичних заняттях автентичних текстів як оптимального засобу навчання культурі мови, що вивчається.

У якості матеріалу для навчання іноземної мови казки володіють високим лінгвометодичним потенціалом, залучення якого сприятиме ефективному і вмотивованому засвоєнню іноземної мови. Крім того, у світлі проблеми адекватного сприйняття іноземними студентами національної картини світу англійців, казки є незамінним засобом для знайомства з британською культурою.

Таким чином, на заняттях англійської мови за допомогою казок можна вирішувати цілий ряд дидактичних завдань: формувати навички та вміння читання, використовуючи матеріали народних казок; вдосконалювати вміння писемного мовлення студентів; поповнювати словниковий запас студентів; формувати у студентів стійку мотивацію до вивчення англійської мови, оскільки використання казок на заняттях з іноземної мови підвищує мотивацію студентів, полегшуючи при цьому сприйняття ними складних граматичних правил.

Більше того, використання казок на уроках сприяє індивідуалізації навчання і розвитку мотивованості мовленнєвої діяльності студентів. При використанні казок на уроках іноземної мови розвиваються два види мотивації: самомотивація (коли казка цікава сама по собі) і мотивація, яка досягається тим, що студентам вказують на можливість зрозуміти мову, яку вони вивчають. Це приносить задоволення і додає віри в свої сили і бажання подальшого вдосконалення.

На наш погляд, мовне середовище здійснює позитивний вплив на процес засвоєння іноземної мови: іншомовна атмосфера в силу своїх властивостей володіє потужним методичним потенціалом, що дозволяє інтенсифікувати навчання іноземній мови.

ЗАПЕРЕЧЕННЯ В РЕЧЕННІ В РАННЬОНОВОАНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Бесєдіна Є.І. (Харків)

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Птушка А.С.

Ранньоновоанглійська мова являє собою новий етап у розвитку негативних речень: на зміну переважно полінегативній побудові приходять обов'язкова мононегативна побудова.

Перша зміна в цьому напрямку відбулася через випадіння негативної частки *ne*, тому що частка *ne* у середньоанглійській мові виступала в основному в реченнях з одним узагальнюючим членом, то після її випадіння монологативність закріплюється саме в реченнях з одним заперечним узагальнюючим членом [1]: *Thou const in thy myrth in no wise discontent me.*

Паралельно цьому типу монологативної побудови розвивався й інший тип: із запереченням при дієслові і позитивним узагальнюючим членом, як наприклад: *He had not spared any of them . . . .* Поява цього типу свідчила про дві тенденції: про розмежування заперечних і узагальнюючих займенників і прислівників, а також про виділення особливого типу заперечення – предикативного, тобто заперечення при одному з членів предикативного комплексу.

З XVI ст. з'являється, таким чином, розмежування предикативного (при підметі чи присудку) і непередикативного (при другорядних членах речення) заперечення. Це розмежування відповідає тому етапу розвитку простого речення, коли виробляються засоби чіткої передачі відносин між членами предикативного комплексу – підметом і присудком: устанавлюється твердий порядок слів, з'являється *do* у питальних реченнях [1].

У реченнях з декількома негативними узагальнюючими членами (з негативними займенниками чи прислівниками) з'являється тенденція до вживання граматичного показника заперечення тільки раз – при одному з членів предикативного комплексу, тобто в складі підмета чи присудка: *There was none such in the army of any fort.*

Одночасно відбувається різке протиставлення негативного і позитивного в реченні, що виразилося у вживанні другорядних узагальнюючих членів речення в позитивній формі, як наприклад: *I cannot by any means be induced to agree.*

Чітке протиставлення предикативного і непередикативного заперечення в реченнях з узагальнюючими членами, що виникли в період складання аналітичного способу оформлення різних типів простого речення, привело до зміни змісту заперечних речень: з цього часу (з кінця XVI ст.) граматичною ознакою заперечного речення стає не наявність заперечного займенника чи прислівника, а наявність заперечення при одному з членів

предикативного комплексу. Речення ж із запереченням при другорядному члені речення варто розглядати як стверджувальне [1].

Таким чином, наприкінці ранньоновоанглійського періоду заперечні речення представлені тільки двома типами:

1) заперечні речення із запереченням у складі підмета: Nothing could prevent him from going there.

2) заперечні речення із запереченням у складі присудка: She should not go there.

Ті ж речення, у яких негативний елемент представлений у складі одного з другорядних членів, є стверджувальними (позитивними), тому що заперечення в них не торкається предикативного зв'язку, а отже, не впливає на зміну типу речення.

Отже, з кінця ранньоновоанглійського періоду існують стверджувальні (незаперечні) прості речення з заперечними займенниками чи прислівниками, що виступають як другорядні члени речення: I know nothing about it.

ЛІТЕРАТУРА:

1. McCrum R. The Story of English / R. McCrum. – London: Penguin books, 1993. – 361 p.

ДИСКУРСИВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ВНУТРІШНЬОГО МОВЛЕННЯ

Бойчук І.Є. (Харків)

Науковий керівник: ст. викл. Воробйова І. М.

У сучасній лінгвістиці не існує чіткого визначення внутрішнього мовлення (ВМ). Його вивчення сприяє розумінню закономірностей мислення і його взаємин з мовленням, тому актуальність нашого дослідження обґрунтована необхідністю вивчення цього феномену сучасною лінгвістикою. В нашому дослідженні ВМ розглянуто в художньому дискурсі, узагальнені наукові погляди на проблему категоріальних елементів наукового поняття дискурсу, а також розвинуто традиційне стилістичне поняття ВМ, що дало нам змогу зробити низку висновків.

Дискурс у широкому смислі слова являє собою складну єдність мовної практики та екстралінгвістичних факторів (значима поведінка, котра маніфестується в доступних

сприйняттю форм), необхідних для розуміння тексту, тобто дають уявлення про учасників комунікації, інших установах і цілях, умовах вироблення і сприйняття повідомлення. В міру становлення дискурсного аналізу як спеціальної області досліджень, з'ясувалося, що значення дискурсу не обмежується письмовим і усним мовленням, але позначає і позамовні семіотичні процеси. Акцент в інтерпретації дискурсу ставиться на його інтеракціональній природі. Дискурс, насамперед, це мова, занурена в життя, у соціальний контекст.

ВМ – це вид мовлення, як внутрішній процес, інколи виходить назовні під час спілкування у вигляді окремих так званих проривів слів та фраз.

Напівзверненність – один із проявів комунікації, встановлених по відношенню до інтегрального мовлення, близького до внутрішнього мовлення.

ВМ характеризується особливою структурою та спрямованим характером, воно не може бути зафіксоване за допомогою коду природної мови його репрезентація у сучасній літературі є повністю умовною формою художнього уявлення психічних процесів мислення.

ВМ, представлене з перспективи самого персонажа, є способом саморозкриття героя. Змальовуючи перед читачем внутрішній світ героя, воно дає можливість зрозуміти механізм його зовнішніх дій.

Ураховуючи факти породження та сприйняття мовлення, ми довели, що в художньому тексті ВМ виконує певні функції (загальні та спеціальні), вираження яких залежить від підтипів внутрішнього мовлення (вживання різних форм діалогів, внутрішніх монологів, монологів-спогадів, монологів-роздумів, вкраплень та потоку свідомості).

ВМ характерні такі риси художнього дискурсу як комунікативність, коннотативність, пізнавальність, характерологічність, когнітивність, смислова завершеність. Інтегративність та когерентність.

Дискурс ВМ – загальнолінгвістичне явище, яке разом з іншими типами та модифікаціями мовлення утворює єдину систему засобів мови для репродукції інформації; думки, почуття, стану персонажів у художньому тексті.

СЕКСИЗМ В АГЕНТНІЙ ЛЕКСИЦІ

Груна М.Р. (Львів)

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Птушка А.С.

Сексизм – це ідеологія і практика дискримінації людей за ознакою статі [1]. Як правило, під сексизмом розуміють дискримінацію та/або нетерпимість до людей на підставі радше їхньої статі, аніж певних особистих рис чи конкретних вчинків. В широкому сенсі це поняття також вживають на позначення будь-якої систематичної різниці між людьми лише на підставі їхньої статі. Тобто існування в суспільстві та культурі подвійних – різних для осіб різної статі очікувань і норм щодо поведінки, зовнішності, рис вдачі, здібностей, освіти, сфер та способів самореалізації, обов'язків та прав тощо.

Мовний сексизм – це дискримінація в мові за статтю [2]. Цей термін частіше використовують стосовно жінок, проте мовний сексизм може бути спрямованим і на чоловіків. Найпоширенішими прикладами мовного сексизму є гендерні стереотипи та гендерна асиметрія мови. Прояви мовного сексизму є дуже небезпечними як для кожної людини, так і для суспільства в цілому.

Поняття “сексизм” на сьогодні означає досить складну політичну та соціальну проблему. Воно істотно впливає на сучасну англійську мову. Багато людей, які спілкуються англійською мовою, воліли б уникнути вживання слів, що дискримінують окрему стать.

Використання сексизмів тенденційно підкреслює думку, що для жінок обіймати професійну, добре оплачувану, технічну та важку роботу ненормально. Також вважається неприродним для чоловіка обіймати такі професії, як медсестра, вчитель та інші, а це порушує вимоги сучасності і не відповідає соціальним реаліям. Безумовно, приклади сексизмів в англійській мові не обмежуються вищенаведеними і деколи критерії диференціації статевих розбіжностей нечіткі. Проте в кожному випадку слід врахувати соціальні та етичні фактори в рамках літературної мовної норми, що регулюють функціонування сексизмів у мові та мовленні.

Отже, причина сексизму в семантичній конотації агентних іменників безсумнівно соціальна, вона має мало загального з первинними етимологічними джерелами слів

як таких. Додавання зменшувальних суфіксів до іменників приводить до утворення термінів, що семантично менш активні, чим їхні незмінені двійники, і що і те й інше викликає і відбиває пониження тих, хто здійснює ці агентні функції. Це, звичайно ж, питання, що вимагає деякої емпіричної уваги, але, тим часом, можна просто помітити, що створення спеціальних термінів для жінок, що виконують функції, описані іменниками-агентами, є багатослівними і незручними, чого не скажеш про терміни для чоловіків, що традиційно грають жіночі ролі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. КСКТ = Краткий словарь когнитивных терминов / [Е. С. Кубрякова, В. З. Демьянков, Ю. Г. Панкрац, Л. Г. Лузина / Под общей ред. Е. С. Кубряковой]. – М.: Моск. гос. ун-т, 1996. – 245 с.
2. NWDTEL = New Webster's Dictionary and Thesaurus of the English language. – Danbury, Ct.: Lexicon Publications, 1993. – 1216 p.

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ТА ВМІНЬ ГОВОРІННЯ СТУДЕНТІВ МОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Драчук О.В. (Харків)

Науковий керівник: канд. пед.наук, доц. Рябих М.В.

Основною метою навчання іноземних мов студентів філологічного профілю стає розвиток мовленнєвих умінь та навичок на найвищому – стратегічному рівні, здатність майбутніх фахівців не лише реалізовувати окремі комунікативні інтенції, а й проводити загальну лінію мовленнєвої поведінки, максимально ефективно використовуючи увесь доступний їм мовний арсенал (знання, уміння, навички, стратегії). Особливу увагу необхідно приділяти компетентності у говорінні, адже за умови сформованості відповідних умінь студент зможе набути здатності до реалізації усно-мовленнєвої комунікації в життєво важливих для нього сферах і ситуаціях спілкування [4].

Говоріння – один з основних видів мовленнєвої діяльності, спосіб вираження думки засобами мови. Говоріння забезпечує усне спілкування іноземною мовою в діалогічній

формі і в монологічній формі. Акт говоріння завжди має певну мету, мотив, в основі якого лежить потреба; предмет — думки того, хто говорить; продукт — висловлювання і результат, який може виражатися у вербальній або невербальній реакції на висловлювання [1, с. 240].

Згідно із Загальноєвропейськими Рекомендаціями студенти мовних спеціальностей мають досягти рівня досвідченого користувача (C1 та C2). Вміння говоріння студентів мовних спеціальностей мають досягти достатньо високого рівня, що надасть їм можливість вільно почувати себе в автентичному іншомовному середовищі. Однак для майбутніх викладачів іноземної мови важливими є ще і професійно спрямовані вміння. Реалізація окреслених цілей тісно пов'язана із процесом формування у студентів умінь міжкультурної комунікації, яка є адекватним взаєморозумінням учасників комунікативного акту, що належать до різних культур [2, с. 34-37].

Особливу увагу під час навчання іншомовному мовленню необхідно звернути на методичні принципи: інтенсифікації навчальної діяльності студентів та підвищенню її комунікативної спрямованості.

Від рівня педагогічної майстерності викладача залежить формування мотивації до вивчення іноземної мови і зацікавленості студентів. Правильне управління мотивацією суттєво підвищить ефективність навчання, створить позитивні емоції від пізнання нового. Найвагомішою складовою у формуванні позитивних мотивів є особистість викладача, який зможе сформувати мотивацію у студентів такими способами і методами, які будуть унікальними і відрізнятимуться від інших [5].

Використання сучасних технологій навчання в оволодінні іноземною мовою сприятиме як удосконаленню процесу формування іншомовної комунікативної компетентності студентів, так і розвитку їхніх інтелектуальних здібностей, набуття важливих знань та вмінь [3, с. 12].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Лінгвістичні та методичні проблеми навчання мови як іноземної : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції / наук. ред. В. К. Зернова. – Полтава, 2010. – 562 с.

2. Новые педагогические технологии в системе образования : [учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров] / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, В. М. Моисеева, А. Е. Петров ; Под ред. Е. С. Полат. – М. : Издательский центр “Академия”, 2002. – 272 с.
3. Пассов Е. И. Программа-концепция иноязычного коммуникативного образования / Е. И. Пассов – М. : Просвещение, 2000. – 174 с.
4. Програма з англійської мови для університетів/інститутів (п'ятирічний курс навчання): проект / С. Ю. Ніколаєва, М. І. Соловей, Ю. В. Головач та ін. – К.: Британська Рада, МОН України, 2001. – 245 с.
5. Резнікова О. С. Класичні теорії мотивації: еволюція підходів // Класичні теорії мотивації: еволюція підходів / О.С. Резнікова // Вісник економічної науки України. – 2011. – № 1 (19). – С. 133-136.

ЕВОЛЮЦІЯ ГЕНДЕРНИХ МАРКЕРІВ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)

Журавель Г.О. (Свердловськ)

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Птушка А.С.

Чоловічий рід в англійській мові традиційно вважається ознакою нормативності в вживанні як лексичних, так і граматичних одиниць, в той час як всі жіночі маркери до недавнього часу знаходилися на периферії дослідницької уваги.

Похідні жіночі форми звичайно маркуються суфіксом або якою-небудь іншою морфологічною або лексичною ознакою, яка відрізняє жіночий рід від загального і у низці випадків дублює форму початкового чоловічого роду, як наприклад: man – woman, author – authoress.

Етимологічні дослідження у галузі вивчення лінгвістичних універсалій, які служать для визначення категорії роду в англійській мові, підтверджують, що в еволюції англійської гендерної парадигми на протязі декількох століть домінували дослідження, орієнтовані на доказ переваг чоловічого роду у порівнянні з жіночим на самих різних рівнях [1].

Починаючи з сімнадцятого століття, у ряді штучних мов система маркерів жіночого роду набувала цінність та цілісність сенсу тільки у зіставленні, а скоріш, – в протиставленні

чоловічому роду. В системі ж штучно створених займенників жіночого роду вони вважались лінгвістично маркірованими у контрасті з не маркірованими займенниками чоловічого роду, або їх категоріальні родові ознаки взагалі не фіксувалися.

Особливе місце в створенні когнітивного гендерного модуля займають маркери жіночого роду англійських іменників, які означають людей у сфері їх професійної діяльності. В першу чергу, в даній підгрупі треба відмітити традиційні суфікси, які оформляють іменники відповідної тематики: *-ess*, *-ette*, *-ine*. Незважаючи на багаточисельні варіанти тлумачень, запропонованих для вказаних суфіксів, найбільш переконливими та достовірними є дефініції, в яких міститься опис семантичних компонентів з позицій когнітивної лінгвістики.

Чутливість американського варіанту англійської мови до суфіксів, за допомогою яких створюються лексичні одиниці для номінації професій, які поступово притягують жіночий персонал, пояснюється рядом соціальних та психологічних факторів (вищий освітній статус жінок у сучасному суспільстві, розширення професійного діапазону для представниць жіночої статі, амбіції, що вирости у сфері бізнесу, кар'єри і т.п.). Приклади такого роду мають серед іменників з суфіксом *-ette*: *astronette*, *cosmonette*, *aviarette*, *farmarette*, *pickette* – “woman striker” (учасниця протесту – пікетирування), *copette* – “woman police officer” (жінка – поліцейській). Подібні утворення зареєстровані і серед номінацій в сфері шоу-бізнесу: *usherette*, *screenette*, *glamorette*. Спортивний та військовий сленг також пропонує варіанти найменувань, маркованих суфіксом *-ette*, зв'язані з участю жінок у різноманітних видах спортивної та військової діяльності: *tankerette*, *champette*. Цікаво, що саме цей суфікс, генетично пов'язаний з семантикою зменшувального розміру, використовується для утворення іменників, котрі служать для позначення назв речей, призначених для жінок: *mockinette*, *flatterettes*, *jamarettes*.

Таким чином, когнітивний механізм формування системи гендерних маркерів в англійській мові обумовлюється їх ступінню взаємодії з лінгвістичною реальністю і з референтними об'єктами, а на сучасному етапі слід брати до уваги феміністичний рух у англійськомовних країнах, що дає змогу розвиватися додатковим можливостям для жінок у професійній та соціальній сфері, а отже – створюються об'єктивні передумови для активного вживання експліцитно виражених гендерних маркерів в англійській мові.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Poynton C. Language and Gender: Making the Difference / C. Poynton. – Oxford : Deakin University Press, 1990. – 135 p.

ЖІНКА ЯК СКЛАДОВА СУСПІЛЬСТВА: ГЕНДЕРНА ПРОБЛЕМАТИКА

Захаркіна Н.В. (Харків)

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Птушка А.С.

Проблема існування чоловічого і жіночого розглядається протягом багатьох років. У другій половині ХХ ст. питання розрізнення чоловічого і жіночого набуло особливої ваги, оскільки усталені норми сприйняття цих категорій зазнали значних змін. Це було насамперед пов'язане із феміністичним рухом, який сприяв тому, що увага від суто чоловічого перейшла і до жіночого, до жіночої культури, письма і життя загалом. Фемінізм став не лише ідеологічним рухом за права жінок, він розробив і ряд теоретичних положень, які поклали початок новим студіям, які потім переросли у гендерні студії, які в свою чергу охопили практично усі сфери гуманітарних наук: соціологію, філософію, психологію, літературознавство та лінгвістику.

Феміністська лінгвістика – своєрідний напрямок у мовознавстві, його головна мета складається у викритті й подоланні відображеного в мові чоловічого домінування в суспільному й культурному житті [2]. Феміністська критика мови (феміністська лінгвістика) є одним з головних напрямків у соціальній фемінології, у центрі її уваги знаходяться мовна поведінка чоловіків і жінок, а також мовні явища, зв'язані з позначенням жінок і чоловіків у системі мови [1]. Асиметрії в мовній системі (у виборі носіями мови тієї чи іншої форми в процесі користування мовою) феміністська лінгвістика інтерпретує як прояв мовної дискримінації жінок (сексизм) і зв'язує їх безпосередньо з рівнем дискримінації в суспільстві в цілому. Феміністська критика мови не визнає прояв мовного сексизму як даність, а веде пошук альтернатив, які б відповідали принципу мовної рівноправності жінок і чоловіків.

Звертаючи увагу на мовний сексизм, феміністи сподіваються змінити не тільки мову – поверхнєве відображення образу діяльності людей – але і відносини, що лежать у його основі, що визначають і, у постійному впливі, визначаються образом діяльності.

Усунення сексизма в мові сьогодні вважається одним з найважливіших засобів ліквідації нерівності між жінками й чоловіками й подолання дискримінації відносно жінок. Мова відіграє основну роль у формуванні свідомості й системи цінностей кожної особистості.

Феміністська лінгвістика вплинула на гендерну проблематику й мовознавство в цілому: по-перше, прагнення феміністської лінгвістики змінити норми мови й властиво мовну систему викликали широкий резонанс і міждисциплінарну дискусію. А це, у свою чергу, сприяло розвитку як гендерних досліджень, так і виникненню чоловічих досліджень; по-друге, феміністська лінгвістика запровадила цілий ряд нових лінгвістичних понять і розширила трактування традиційних концептів “мовного поведження” і “значення”. Дослідження гендерних асиметрій мови сприяло й більше глибокому вивченню словотворчої й номінативної систем мови, а також культурних стереотипів фемінності й маскуліності в цілому; по-третє, ця дисципліна дозволила жінкам “інакше побачити себе” через мову, по-іншому виразити себе в мові, і просто бути почутими. А це, напевно, і є одним із самих більших її досягнень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Жирмунский Р. А. Язык и общество / Р. А. Жирмунский. М.: Изд-во “Институт социологии РАН”, 1968. – 386 с.
2. Cameron D. Feminism and Linguistic Theory / D. Cameron. – N.Y.: Palgrave, 1992. – 247 p.

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Кесарєва О.С. (Харків)

Науковий керівник: доктор пед. наук, проф. Костікова І.І.

Організаційні форми навчання – способи організації навчання, які зумовлюють часовий і організаційний режими навчання, місце його проведення, склад учнів, характер зовнішнього виявлення функцій учителя й учнів у процесі навчання, порядок спілкування (безпосереднє або опосередковане) суб’єктів навчального процесу [2]. Основними ознаками, які характеризують форму навчання, є дидактична мета заняття, просторово-

часова визначеність (режим заняття, місце проведення, склад учнів і учителів), структура заняття, тобто послідовність етапів роботи. У розвитку педагогічної науки і практики найпомітніший слід залишили такі форми організації навчання, як індивідуальна, групова, класно-урочна, белль-ланкастерська, дальтон-план, бригадно-лабораторна. Проте основною формою організації навчання на сучасному етапі залишається класно-урочна, основною організаційною одиницею якої є урок.

У сучасній дидактиці прийнято виділяти наступні загальні форми організації навчання залежно від характеру зовнішнього виявлення функцій учителя й учнів у процесі навчання, порядку їхнього спілкування на уроці: індивідуальні; групові; фронтальні; колективні; парні [2].

Групова робота не знайшла ще досить широкого застосування в практиці викладання іноземної мови в середній школі. Це пояснюється труднощами організаційного, дисциплінарного характеру, а також невідповідністю учнів до такої форми роботи. Проте саме робота в групах є одним з найдієвіших методів розвитку мовної компетенції учнів, основні його переваги – це підвищення навчальної та пізнавальної мотивації учнів; підвищення здатності до навчання, ефективності засвоєння та актуалізації знань; при спільному виконанні завдання відбувається взаємонавчання [1, 4].

Тому практичне значення має розробка методики організації групового спілкування учнів на уроці, а також підготовки до такої роботи (питально-відповідальні та реплікові вправи, діалогічне мовлення) [3]. Це дасть змогу учням почуватися більш впевнено в невідповідному груповому спілкуванні, наприклад, дискусії, що є близькою до справжнього спілкування. В ході дискусії обговорюються актуальні та цікаві для учнів питання. Під час уроку клас розділяється на групи. Завдання кожної з груп - підготувати виступ, в якому необхідно аргументувати свою позицію щодо теми дискусії. Крім того, отримані кожною з груп ролі визначають їхні протилежні позиції щодо теми дискусії. Це має спонукати учнів до пошуку аргументів, раціональних шляхів пояснення своєї думки.

Проте, на уроці англійської мови доцільно впроваджувати всі організаційні форми навчання з метою ефективного вивчення іноземної мови.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: підручник / [Бігич О.Б., Бражник Н.О., Гапонова С.В., Гринюк Г.А., Олійник Т.І., Онищенко К.І., Петрашук О.Л., Сажко Л.А., Скляренко Н.К., Смелякова Л.П., Хоменко Е.Г., Щербак Л.П., за участю Некрасової Т.А., Петренко О.П.] ; под ред. Ніколаєвої С.Ю. – К. : Ленвіт, 1999. – 320 с.
2. Методика навчання іноземних мов [Електронний ресурс] : — Режим доступу до конспекту лекцій : http://www.e-reading.ws/chapter.php/98177/18/Methodika_prepodavaniya__psihologii__konspekt_lekciii.html;
3. Ніколаєва С.Ю. Практикум з методики владання іноземних мов у середніх навчальних закладах (на матеріалі англійської мови): Посібник для студентів/ Кол. авторів під керівництвом С.Ю. Ніколаєвої і Г.С.Бадалянц. – К. : Ленвіт, 2001. – 296 с.
4. Штарина А.Г. Английский язык: компетентностный подход в преподавании (технологии, разработки уроков) / авт.-сост. А.Г. Штарина. – Волгоград : Учитель, 2008. – 191 с.

КОНТРОЛЬ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Кравченко С. В. (Харків)

Науковий керівник: доц, канд. пед. наук Рябих М. В.

На сьогодні, змінені умови навчання потребують від викладача використання більш ефективних прийомів та методів контролю і оцінки знань, умінь та навичок студентів.

Контроль є важливою складовою частиною системи навчання іноземних мов. На відміну від власне навчання іноземної мови, метою якого є формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь, завданням контролю передусім є визначення та оцінювання рівня їх сформованості. Головна мета контролю у процесі навчання іноземної мови – управління цим процесом. Одним з найефективніших засобів контролю в навчанні іноземної мови вважається тест.

Ефективним засобом організації контролю у навчанні іноземної мови є тестування. Тестовий контроль може забезпечити успішну реалізацію мети і всіх функцій контролю, а також задовольнити вимоги, що висуваються до якості контролю.

Тестовий контроль або тестування як термін означає у вузькому смислі використання і проведення тесту, і в широкому – як сукупність етапів планування, складання і випробування тестів, обробки та інтерпретації результатів проведення тесту.

Тести можуть бути підсумковими або проміжними (тематичними). Підсумкові тести призначені, для того, щоб об'єктивно підтвердити рівень навченості студентів. Тематичний тест покликаний сприяти поліпшенню самого учбового процесу.

Тести можуть визначати рівень навченості чи мовної компетенції рівня інших студентів (нормо-зорієнтований тест), відносно студентів, або щодо певного критерію, наприклад рівня навченості (критерійний - зорієнтований).

Основна відмінність тесту від традиційної контрольної роботи полягає у тому, що він завжди припускає вимірювання. Тому оцінка, що виставляється за підсумками тестування, відрізняється більшою об'єктивністю і незалежністю від можливого суб'єктивізму викладача, ніж оцінка за виконання традиційної контрольної роботи, яка завжди суб'єктивна, оскільки заснована на враженні викладача, не завжди вільного від його особистих симпатій або антипатій по відношенню до того, або іншого студента. Головна відмінна риса тесту - об'єктивність, що гарантується вимірюванням, функція якого полягає в тому, щоб поставляти кількісну інформацію.

Отже, контроль є невід'ємною частиною навчального процесу, та дуже багато залежить від його правильної організації та реалізації. На даний момент найпопулярнішою формою контролю навчання іноземної мови у вищих навчальних закладах є тестування, воно забезпечує найбільш об'єктивні результати та дозволяє оцінити знання та навички студента найкраще.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ляховицький М.В. Методика викладання іноземних мов / М.В. Ляховицький – М. : Просвещение, 1981. – 290с.
2. Маслико Є.А. Методика навчання англійської /Є. А. Маслико. – Л., 1995. – 295 с.

3. Пасів Є.І. Концепції комунікативного навчання / Є.І. Пасів, В.Б. Царьков. – М. : Вища школа, 1993. – 180 с.

МІСЦЕ ЗАПЕРЕЧЕННЯ В ДАВНЬОАНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Кудінов А.І. (Харків)

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Птушка А.С.

Заперечення – англ. – negation – вираз за допомогою лексичних, фразеологічних, синтаксичних та інших засобів мови того, що зв'язок, що встановлюється між елементами висловлювання, реально не існує [2]. Найчастіше негативне висловлювання спостерігається в такій ситуації, коли відповідне стверджувальне було зроблено раніше або входить у загальну презумпцію мовців. Заперечення – одна із властивих всім мовам світу вихідних, семантично нерозкладених значенневих категорій, які не піддаються визначенню через більш прості семантичні елементи [1].

Розглядаючи заперечення в давньоанглійській мові, треба зазначити, що негативні речення в давньоанглійській мові могли мати у своєму складі декілька негативних елементів. Така побудова називається полінегативною. Вона характерна для всіх давніх германських мов (у меншому ступені лише для готського): *Þás ilse náefre ne swicen ne dei ne niht tó brecanne Þá erming licome.* – Вони ніколи не припиняють ні вночі, ні вдень розбивати нещасливі тіла.

Полінегативність давньоанглійського речення створювалася шляхом сполучення негативної частки *ne* і негативного займенника, негативного прислівника чи негативного сполучника: *Fór ne wáeren náefre nán martyrs swá pined alse hi wæron.* – Колись ніколи не було мучеників таких змучених, як вони.

Поряд з полінегативною побудовою зустрічалися (частіше в прозаїчних, чим у поетичних пам'ятниках) речення з одним запереченням (негативною часткою *ne* чи негативним займенником або негативним прислівником): *Næs Þæs wyrmes Þær onsýn áenig.* – Не був там видний ніякий дракон; *Hé náefre mare sculde cumen út.* – Він ніколи більше

не повинний вийти відтіля; *Ʒæt is Ʒæt nán man dón óƷere.* – Це значить, що жодна людина не створює іншу.

Основним засобом передачі заперечення була негативна частка *ne*, що стояла перед дієсловом, займенником чи прислівником. Виступаючи перед дієсловами *beon* (*wesan*) “бути”, *habban* “мати”, *willan* “хотіти”, *witan* “знати”, вона легко приєднувалася до них: *ne + is > nis*; *ne + wæs > næs*; *ne + wæron > næron*; *ne + hadde > nadde*; *ne + hað > nað*; *ne + wille > nile*; *ne + wolde > nolde*; *ne + wiste > niste*, як наприклад: *Nan hælize nað his fulle blisse.* – Жоден святий не має його повного благословення.

Настільки ж легко *ne* приєднується емклитично й до займенників і прислівників: *ne + án > nán*; *ne + áfre > náfre*; *ne + áeniz > náeniz*; *ne + ezðer > nezðer*; *ne + á > ná*.

У давньоанглійській мові, як еквіваленти деяких негативних займенників, вживаються словосполучення, що складаються з негативного займенника *nán* чи *náeniz* з іменниками *man*, *Ʒing*: *nán man*, *nán Ʒing*, *náeniz man*, *náeniz Ʒing*.

З найдавніших часів у давньоанглійській мові виявляється тенденція до посилення дієслівної негативної частки *ne* за допомогою іншої негативної частки, у результаті чого створювалася видимість подвійного заперечення. Найчастіше, поряд з *ne* виступала підсилювальна частка *na* (*no*), що виникла з відповідного прислівника: *Ond ne ƷenceaƷ po hwæt hie dón scoldon.* - І не думають, що вони повинні були б зробити це.

Отже, на кінець давньоанглійського періоду з'являється інша підсилювальна негативна частка *naht* (*noht*) з колишнього негативного займенника. Підсилювальні негативні частки додавалися до дієслова тільки тоді, коли в реченні не було інших негативних елементів, крім дієслова.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Васильева С. А. К вопросу о природе отрицания / С. А. Васильева. – В кн.: Ленинградский технологический институт пищевой промышленности. Сб. работ. Л. : Наука, 1958. – 187 с.
2. Сорокин Ю. А. Человек. Цивилизация. Общество / Ю. А. Сорокин. – М. : Изд-во полит. лит-ры, 1992. – 543 с.

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ПІСЕНЬ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Кудреватих Ф. Г. (Харків)

Науковий керівник: доктор пед. наук, проф. Костікова І. І.

Мета даного дослідження – розглянувши теоретичні питання сучасної методології, охарактеризувати роль і місце пісні на уроках англійської мови, подати конкретні приклади організації різноманітних форм роботи з піснями на уроках. Для реалізації цієї мети ми виконали ряд завдань.

Зроблено огляд науково-методичної літератури з питань використання пісень на уроках англійської мови, в ході якого ми дійшли висновку, що для виконання вимог Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти стосовно формування в дітях загальнокультурної компетентності вчитель повинен розглядати іншомовну освіту як концепцію розвитку індивідуальності в діалозі національних культур [6]. На етапі вивчення іноземної мови в старшій школі пісня є ефективним засобом, адекватним автентичним матеріалом для створення в учнів інтеркомунікативної компетенції.

При відборі змісту національно-культурного компонента з усього різноманіття лінгвокраїнознавчого матеріалу виділяється те, що здатне не тільки сприяти навчанню спілкуванню іноземною мовою, але й допомогти долучитися до культури країни цієї мови [4]. Важливо використовувати духовну спадщину країни, наприклад, кращі зразки музичної, зокрема пісенної, творчості.

Музика і мова мають досить багато спільного, а саме – музику та мову поєднують комунікативна, фізіологічна, психогігієнічна, емоційна, соціально-психологічна, когнітивна функції та функція несвідомого навчання, що також є підставою для використання музичних творів в якості дидактичних матеріалів [2].

Комплексне вирішення практичних, освітніх, виховних та розвиваючих завдань навчання, а також підвищення його ефективності можливі не лише за умови впливу на свідомість учнів, але й за умови проникнення до їх емоційної сфери. Це має психофізіологічні причини, з яких витікає, що на першому місці серед методичних переваг використання пісні як дидактичного матеріалу стоїть внутрішня мотивація навчання. Далі зазначаються краще засвоєння та розширення лексичного запасу, активізація граматичних конструкцій, вдосконалення навичок іншомовної вимови

та розвиток музичного слуху, стимуляція монологічних та діалогічних висловлювань і розвиток мовно-мисленнєвої діяльності учнів, забезпечення теми для обговорення, розвиток навичок та вмінь читання та аудіювання, створення можливості урізноманітнити діяльність викладача, сприяння естетичному вихованню учнів, надання можливості розслабитись та відпочити від буденної праці [1, 3, 5]. Тому англійські пісні не тільки можуть, а й повинні в обов'язковому порядку використовуватись на уроках разом з іншими дидактичними матеріалами. Але надмірне захоплення піснею так само небажано, як і невикористання її взагалі.

Принципи відбору пісень як дидактичного матеріалу та подальшої роботи з ними витікають з того, які цілі вчитель ставить перед собою на уроці. В цій роботі визначено загальноприйняті в методичній літературі критерії відбору пісень. Зроблено висновок, що форми роботи з піснею, цілі та завдання, що ставить перед собою вчитель, можуть бути досить різноманітними і цілком залежать від його підготовленості, навичок та вмінь викладання, тобто професіоналізму, креативності, навіть смаку, готовності експериментувати та шукати нові способи навчання, а також від інтеркультурної компетенції вчителя.

В нашому дослідженні ми запропонували методичні рекомендації щодо використання пісні при навчанні вимові, лексиці та граматиці на уроках в старшій школі, тому що ми вважаємо це перспективним напрямком роботи вчителя щодо мотивації учнів до вивчення англійської мови. Наші рекомендації можуть бути використані в навчальних закладах при плануванні та проведенні вчителями роботи з іншомовним пісенним матеріалом, що виходить за рамки учбового процесу.

Зараз в методичній літературі відбувається досить широкий обмін досвідом використання пісенного матеріалу при вивченні іноземної мови. Це дає великі можливості учителю-практику реалізувати його творчі здібності, зробити свою роботу більш різноманітною і досягти успіхів в розвитку в дітях загальнокультурної компетентності. І в даній роботі ми зробили лише невеликий внесок в загальну скарбничку методичних розробок уроків англійської мови з використанням пісень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Герасимова А. С. Теория учебной мотивации в отечественной психологии [Электронный ресурс] : (научные материалы международного форума и школы молодых

ученых ИП РАН – Раздел 2. Психология российских регионов) / Институт психологи РАН.

– Режим доступа : URL :
http://www.ipras.ru/cntnt/rus/dop_dokume/mezhdunarо/nauchnye_m/razdel_2_p/gerasimova.html.

— Название с экрана.

2. Житкова Е. В., Качалов Н. А. Музыкальные произведения как средство обучения иностранному общению. // Вестник ТГПУ. – 2007. – №4. – С.104-108.
3. Карпиченкова Е. П. Роль музыки и песен в изучении английского языка / Е. П. Карпиченкова // Иностранные языки в школе. – 1990. – № 5. – С.45-48.
4. Никитенко З. Н., Осиянова О. М. О содержании национально-культурного компонента в обучении английскому языку на начальном этапе // Иностранные языки в школе. – 1994. – № 5. – С. 17-19.
5. Посвистак Ю. С. Використання казок, віршів, пісень, прислів'їв та приказок для інтенсифікації вивчення лексичного та граматичного матеріалу на уроках англійської мови / Ю. Посвистак. – Ярмолинці, 2013. – 48 с.
6. Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392. / сторінка “Законодавство України” сайт Верховної Ради. – Режим доступу : URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-п>. — Назва з екрана.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ

ТЕХНОЛОГІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Лялюк Я.О. (Харків)

Науковий керівник: канд. філол. наук, ст. викладач Гридасова О.І.

У контексті сучасного розвитку освітньої галузі можна відзначити той факт, що процес вивчення іноземної мови не стоїть на місці. Останнім часом все більшого поширення набувають інтерактивні технології навчання, які орієнтовані на якісне засвоєння учнями іншомовного матеріалу та вміння застосовувати отримані знання на практиці. Велику увагу приділяють інтерактивним методам, основаних на особистісно-орієнтованому підході до учня, спрямованих на розвиток не лише творчого потенціалу вивчаючого, але й на вміння мислити та швидко реагувати, покращуючи комунікаційні

навички. Враховуючи активне поширення інтерактивних технологій навчання у закладах освіти, обрана тема є актуальною та перспективною [1, с. 12].

На сьогоднішній день в умовах реформування школи мають змінюватися і освітні технології викладання іноземних мов. Якісна мовна підготовка учнів не можлива без використання сучасних освітніх технологій. Сучасні технології в освіті – це професійно-орієнтоване навчання іноземної мови, проектна робота в навчанні, застосування інформаційних та телекомунікаційних технологій, робота з навчальними комп'ютерними програмами з іноземних мов, дистанційні технології в навчанні іноземних мов.

У методиці розрізняють традиційні та альтернативні методи навчання, які все частіше запроваджуються у процесі викладання іноземної мови. Під поняттям альтернативні методи групується цілий ряд різноманітних підходів, прийомів, способів передачі мови [2, с. 133].

Важливе значення для забезпечення повноцінної та ефективної організації навчальної роботи учнів на занятті з метою оволодіння іншомовною діяльністю мають засоби навчання іноземної мови. Засоби навчання іноземної мови поділяються на основні та допоміжні; для вчителя і для учня; технічні та нетехнічні.

Інтерактивне навчання – це співнавчання, взаємонавчання у якому учень і викладач є рівноправними суб'єктами освітнього процесу. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації. Мета інтерактивного навчання – створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчує свою успішність під час вивчення іноземної мови. Інтерактивним можна назвати метод, у якому той, хто навчається, є учасником [3, с. 77].

Методи інтерактивного навчання можна поділити на дві великі групи: групові та фронтальні. Використання інтерактивних форм та методів в реалізації особисто орієнтованого підходу та викладанні англійської мови дають змогу практично збільшити кількість розмовної практики на занятті, виявляються цікавими для учнів, допомагають засвоїти матеріал та використати його у подальших заняттях, виконують дидактичні та різні розвивальні функції [4, с. 290].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Арванітопуло Е.Г. Проектна методика навчання англійської мови на старшому ступені ліцею / Е.Г. Арванітопуло. – К. : Київ. нац. лінгв. ун-т., 2006. – 22 с.
2. Гейхман Л.К. Обучение общению во взаимодействии: интерактивный подход / Л.К. Гейхман // Образование и наука, 2002. – № 3. – С. 134-139.
3. Kasper L. F. New Technologies, New Literacies: Focus Discipline Research And ESL Learning Communities / L. F. Kasper // Language Learning & Technology. – Vol. 4, № 2. – 2000. – P.105-128.
4. Klassen J. Enhancing English Language Skills using Multimedia: Tried and Tested / Klassen Johanna & Milton Philip // Computer Assisted Language Learning. – Vol. 12, №4. – 2002. – P.281-294.

МОВЛЕННЄВА ПОВЕДІНКА ЧОЛОВІКІВ І ЖІНОК (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)

Мальцева С.О. (Харків)

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Птушка А.С.

Існування розходжень у мовному поведженні чоловіків і жінок розглядається більшістю дослідників як доведений факт [1; 3]. Існує велика кількість експериментальних матеріалів, особливо в англійській літературі, що свідчать про те, що представники різних підлог говорять по-різному [2; 4]. Ці розходження в мовному поведженні зводяться до наступного: 1) вважається, що мова чоловіків більш логічна, ніж мова жінок; 2) в мові чоловіків відзначається велика швидкість.

Феміністські дослідники приводять факти того, що жінкам важко брати участь у комунікації нарівні з чоловіками. Чоловіки говорять більше жінок і їхні мовні періоди довше [5].

Чоловіки, як правило, говорять більш докладно, більшість чоловіків почувають себе упевнено під час “публічного виступу”, тоді як більшості жінок легше даються “приватні бесіди”. Ці різні стилі мовлення можна визначити термінами “розмова-повідомлення” і “розмова-спілкування”.

Для більшості жінок розмова – це спілкування, тобто спосіб установлення контактів і налагодження відносин. Упор при цьому робиться на виявлення схожості і зіставлення життєвого досвіду. Для багатьох чоловіків розмова – це, головним чином, спосіб зберегти свою незалежність, визначити і зміцнити своє становище на соціальних сходах. Це досягається демонстрацією своїх знань і розуму, умінням бути в центрі уваги завдяки словесним виступам: розповідям цікавих історій, анекдотів, новин та ін. З дитинства чоловіки учаться використовувати спілкування як спосіб залучити до себе увагу.

В свою чергу жінки задають більше питань, ніж чоловіки. Як правило, велика кількість питань, що задаються жінками, пояснюється їхньою спробою внести найбільший вклад у підтримку комунікації і полегшити її плин.

А ось чоловіки частіше, ніж жінки, прибігають до переривання мови співрозмовника і накладенню висловлень. Цікавою додатковою рисою цього твердження є аналіз комунікативних наслідків переривань і накладень для ініціаторів і реципієнтів. Ініціатори в більшості випадків, незалежно від статі, продовжують говорити. Реципієнти-жінки в два рази частіше “змагаються” з ініціаторами-чоловіками, чим це роблять реципієнти-чоловіки. У цьому складається одне з невідповідностей комунікативної ситуації загальноприйнятому стереотипу про підлеглу роль жінки в змішаній комунікативній групі.

Важливим аспектом дослідження комунікацій між статями є ступінь готовності представників останніх видавати інформацію особистого характеру. Жінки більш схильні до видачі такої інформації. Тенденція багатьох жінок використовувати замість абстрактної аргументації особисті приклади свідчить про їхнє відношення до мови як до засобу особистого спілкування.

Ґрунтуючись на виявлених розходженнях між стилями мовного поведіння чоловіків і жінок, можна з упевненістю сказати, що в комунікації чоловіки завжди, чи майже завжди, вибирають тактику суперництва, а жінки – тактику співробітництва.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Coates J. Woman Talk: Conversation between Women Friends / J. Coates. – Oxford, Cambridge: Blackwell Publishers, 1996. – 324 p.
2. Fishman P. Conversational Insecurity / P. Fishman. – Oxford: Pergamon Press, 1980. – 127 p.
3. Kramer C. Male and female perceptions of male and female speech / C. Kramer. – Cambridge: Cambridge University Press, 1978. – 151 p.
4. Lakoff G. Women, fire and dangerous things: What categories reveal about the mind / G. Lakoff. – Chicago: Un-ty of Chicago Press, 1987. – 614 p.
5. Spender D. Women of Ideals: And What Men Have Done to Them: From Aphra Behn to Adrienne Rich / D. Spender. – London: Alien and Unwin, 1983. – 350 p.

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Мартова Т.М. (Харків)

Науковий керівник: канд. філол. наук, ст. викладач Гридасова О.І.

Навчання іноземній мові повинно відбуватися у межах особистісно-орієнтованого, комунікативно спрямованого і професійно-діяльнісного підходів у системі мовної професійно орієнтованої підготовки студентів за умови впровадження в освітній процес інноваційних освітніх технологій навчання іноземній мові, які орієнтовані на професійну сферу. Комунікативна компетенція і є однією з таких компетенцій, і визначають її як інтегративний особистісний ресурс, що забезпечує успішність комунікативної діяльності [1, с. 13].

Комунікативна компетенція інтегрована за своїм змістом і складається з трьох основних видів компетенцій: мовленнєвої, мовної та соціокультурної [2]. Формування комунікативної компетенції у студентів здійснюється різними засобами, зокрема засобами ігрової діяльності. Адекватна реалізація рольової поведінки є важливою складовою формування комунікативної компетенції. Усе вищезазначене визначає актуальність проблеми формування іноземномовної рольової комунікативної компетенції у студентів вищої школи.

Сучасні педагогічні технології розвитку комунікативної компетенції забезпечують індивідуалізацію і диференціацію навчання з урахуванням здібностей студентів, такі технології як навчання в співробітництві, проектна методика, використання нових інформаційних технологій, Інтернет-ресурсів, технології розвитку критичного мислення, а також інформаційно-комунікаційні технології.

Ефективною формою навчання є проведення таких видів уроків як, урок-спектакль, урок-свято та урок-екскурсія. Ця форма навчання розширює знання студентів про традиції та звичаї, що існують в англійських країнах, і розвиває у студентів здатності до іншомовного спілкування, що дозволяють брати участь в різних ситуаціях міжкультурної комунікації.

Інтернет як додатковий інформаційний ресурс для студентів – це придбання реального досвіду міжкультурного спілкування іноземною мовою, збагачення гуманітарних знань; розвиток умінь орієнтуватися в сучасній іншомовному інформаційному середовищі, можливість створення баз даних та презентації результатів пізнавальної і практичної діяльності, що розвиває мовну, соціокультурну, навчально-пізнавальну компетенції, за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

Рольова гра – простий спосіб пізнання людиною навколишньої дійсності, найбільш доступний шлях до оволодіння знаннями, уміннями, навичками, природний спосіб розвитку комунікативної компетенції, що дає змогу вивчати іноземну мову як основний засіб міжкультурного спілкування в процесі цього спілкування [3].

Ефективність такого роду навчання обумовлена зростанням рівня мотивації, підвищенням інтересу до предмета, адже рольова гра являє собою відтворення її учасниками реальної практичної діяльності людей, створює умови реального спілкування. Рольові ігри є оптимальними у вивченні іноземної мови, бо дають змогу отримати досвід у змодельованих побутових ситуаціях, закріплюють рецептивні комунікативні навички, які в свою чергу можна буде використати у реальній життєвій ситуації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вольфовська Т.О. Комунікативна компетентність молоді як одна з передумов досягнення життєвої мети [Текст] / Т.О. Вольфовська // Шлях освіти. – 2001. – №3. – С. 13-16.
2. Знанецька О. М., Красильщик Г. К. Проблеми формування іншомовної комунікативної компетенції студентів у вищій школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_100/Znanet.pf
3. Ladousse G. P. Role Play / G. P. Ladousse // Oxford English Resource Books for Teachers Series edited by Alan Maley. Oxford: Oxford University Press, 1987. –214 p.

ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

У МОВІ РОМАНІВ АГАТИ КРІСТІ

Марющенко Д. М. (Харків)

Науковий керівник: ст. викл. Воробйова І. М.

Проблема визначення фразеології, фразеологічної одиниці й класифікації фразеологічних одиниць цікавила багатьох вітчизняних і закордонних лінгвістів.

У даній роботі ми розглядаємо найбільш загальноживані і повні поняття фразеологічної одиниці і аналізуємо класифікації ФО з метою створення власної класифікації, побудованої по ознаці тематичної схожості компонентів фразеологічних одиниць. Під терміном “фразеологічна одиниця” ми розуміємо особливу групу стійких виражень, що характеризуються ідіоматичним значенням.

В другому розділі роботи ми спробували класифікувати ФО. Перший спосіб класифікації ґрунтувався на особливостях структури фразеологічного сполучення. У першу групу ввійшли 3 підгрупи, наприклад, конструкції, структура яких складається з імені прикметника + імені іменника (a bad lot – шахрай), конструкції, структура яких складається з дієслова + імені іменника (to speak one’s mind – висловити свою точку зору) та третя група: прикметник + імені іменника (at hand – близький).

У другу групу ввійшли 8 видів конструкцій із середньою кількістю фразеологічних одиниць у групі. Наприклад, конструкції зі сполучником (as mad as a hatter – божевільний) і

конструкції, структура яких складається з іменника + of-phrase (jack of all trades – майстер на всі руки), тощо.

У третю підгрупу ввійшли 2 підгрупи з найменшою кількістю одиниць, наприклад: конструкції, де головним є власне ім'я (Paul Pry – людина, що суне ніс у чужі справи); конструкції із запереченням “no”, “not” (not to mince matters – казати навпростець, без натяків).

Другий спосіб класифікації ґрунтувався на принципі обліку сили переносного значення компонентів ФО. Таким чином, нами були виділені наступні групи ФО: фразеологічні зрощення, до яких ми відносимо абсолютно неподільні, нерозкладні стійкі сполучення, загальне значення яких не залежить від значення складових їхніх слів, наприклад: tooth and nail – щосили. У фразеологічних єдностях (це стійкі словосполучення слів у яких при наявності загального переносного значення чітко зберігаються ознаки роздільності компонентів), наприклад: to feel it in one's bones – почувати всією істотою. До фразеологічних сполучень ми відносимо стійкі звороти, до складу яких входять слова й з вільним, і із фразеологічно зв'язаним значенням, наприклад: to keep cool – зберігати незворушність.

Як експеримент ми спробували класифікувати ФО, підібрані з детективних романів Агати Крісті, за принципом єдності змісту їхніх основних компонентів.

Таким чином, ми виділили наступні групи ФО:

- ФО, в основі яких вживаються частини тіла або функції організму (to play into smb.'s hands – грати на руку);
- ФО, в основі яких вживаються назви птахів, тварин, риб (red herring – відволікаючий маневр);
- ФО, в основі яких уживаються біблійні, міфологічні, наукові, історичні події та люди (as mad as a hatter – божевільний);
- ФО, в основі яких уживаються колороніми (a red herring across the track – помилковий слід);
- ФО, в основі яких уживаються назви предметів одягу, тощо (a bad hat – шахрай);

Також ми відзначили, що ФО вживаються в основному в діалогічному мовленні, у внутрішньому мовленні, як правило, у напружені моменти сюжету. Це говорить про прагнення автора додати діалогом персонажів натуральність і емоційність, що є показником стилістичної офарбованості мови детектива.

НАВЧАННЯ ПИСЬМА АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Медведєва О.О. (Харків)

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Рябих М.В.

У сучасній методичній літературі вживаються поняття “письмо” і “писемне мовлення”. Письмо означає техніку використання графічної та орфографічної систем. Писемне мовлення – це вміння викладати свої думки у письмовій формі.

Відмінною рисою письма як виду мовленнєвої діяльності є графічний спосіб його фіксації. Тому для здійснення акту письма необхідна участь моторного аналізатора руки.

Письмо пов'язано з іншими видами мовленнєвої діяльності.

Процес написання забезпечується сформованими у того, хто пише, різними знаннями, вміннями, та комунікативними здібностями особистості.

Письмо як мета навчання передбачено в програмах шкіл різних типів на усіх етапах навчання. З рештою очікується, що учні навчатимуться письмово висловлювати свої думки і використовувати письмо як засіб спілкування.

Техніка письма передбачає оволодіння навичками каліграфії, графіки, орфографії, пунктуації.

З метою полегшення оволодіння читанням і письмом вважається доцільним з самого початку писати друкованими літерами, а пізніше переходити до рукописних літер. Або використовувати так званий Print Script, у якому друковані і рукописні шрифти майже збігаються, а літери в слові не поєднуються.

Щоб сформувати в учнів орфографічні навички, необхідно враховувати дію чотирьох принципів написання слів в англійській мові: фонетичного, морфологічного, історичного та ідеографічного [1, с. 200].

У зв'язку з тим, що вправи для навчання техніки письма призначені для молодших школярів, краще проводити їх в ігровій формі.

Метою навчання писемного мовлення на уроках англійської мови у школі є формування елементарної комунікативної компетенції, яка забезпечує учневі вміння писемного спілкування в типових ситуаціях.

Для навчання писемного мовлення на уроці англійської мови вчитель використовує умовно-комунікативні та комунікативні вправи.

Умовно-комунікативні вправи використовуються для формування і вдосконалення лексико-граматичних навичок письма.

Комунікативні вправи мають продуктивний характер і спрямовані на написання учнями творів, тобто власних письмових висловлювань за темою на рівні тексту.

До комунікативних письмових вправ відносяться різні типи/жанри письма: написання листів, короткої автобіографії, творів-описів, розповідей, міркувань, есе, рефератів, анотацій [2, с. 9].

Есе – прозовий твір-роздум невеликого обсягу з вільною композицією. Написання есе вчить чітко і грамотно формулювати думки, структурувати інформацію, використовувати основні категорії аналізу, виділяти причинно-наслідкові зв'язки, ілюструвати поняття відповідними прикладами, аргументувати свої висновки.

Існують три етапи роботи з формування та розвитку вмінь написання будь-якого писемного висловлювання: рецептивний, рецептивно-репродуктивний, продуктивний.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: Підручник / [Панова Л. С., Андрійко І. Ф., Тезікова С. В. та ін.]. – К. : ВЦ “Академія”, 2010. – 328 с.
2. Склярєнко Н. К. Навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів іншомовного письма в аспекті компетентнісного підходу / Н. К. Склярєнко // Іноземні мови. – 2013. – № 3. – С. 3 – 18.
3. Evans V. Successful Writing (Intermediate) / Evans V. – Swansee: Express Publishing, 2000. – 152 p.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ

Микитюк М.М. (Харків)

Науковий керівник: канд. філол. наук, ст. викладач Гридасова О.І.

Кожна розвинена мова, як відомо, має у своєму складі значну кількість стійких словосполучень – фразеологізмів, що вживаються носіями мови завжди у звичному, усталеному оформленні. Саме вони найвиразніше передають дух і нев’янучу красу мови, яку витворив народ протягом віків для потреб спілкування в усній та писемних формах. Для того, щоб фразеологічний фонд мови – надзвичайний скарб кожного народу – розвивався, поповнювався і використовувався носіями мови, його необхідно передавати наступним поколінням.

Фразеологізм – це усталене в складі і структурі, відтворене предикативно чи непередикативно сполучення слів, що характеризується в більшому чи меншому ступені цілісністю та ідіоматичністю значення [1].

Основними ознаками фразеологізмів є складність, семантична неподільність, сталість складу, відтворюваність, стійкість граматичної форми компонентів, суворо закріплений порядок слів [3, с.82].

Фразеологічними одиницями вважають фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності, фразеологічні сполучення та фразеологічні вирази. Також їх класифікують за походженням (прислів’я, професіоналізми, усталені вислови з анекдотів, жартів, цитати з Біблії, переклади іншомовних висловів, крилаті вирази) [1].

Існує декілька підходів до класифікації фразеологічних одиниць та відповідні до них класифікації з точки зору їхньої семантичної злитості, за складом, за структурою, за сполученням слів, за походженням, за експресивно-стилістичними властивостями, за співвідношенням з частинами мови, також ідеографічна класифікація. За допомогою різноманітних класифікацій висвітлюються різні аспекти дослідження фразеологічних одиниць. Основою є створення ідеографічної класифікації фразеологічних одиниць. Також

існує структурна класифікація фразеологічних одиниць, що ґрунтується на особливостях граматичних конструкцій, за якими побудовані фраземи [3, с.84].

Ідеографічна або семантична злитість має таку складність, як неможливість вивести значення фразеологічних одиниць зі значень компонентів, що складають її.

При перекладі фразеологізмів до уваги слід брати як характерні типологічні риси фразеологічних одиниць у кожній з мов, що визначаються її лінгвістичними ознаками, так і цілу низку інших аспектів, таких як особливості функціонування фразеологічних одиниць як носіїв національно-культурного компоненту, їх стилістичні характеристики, їх риси як одиниць переносного способу позначення явищ дійсності [2, с. 85].

Для досягнення максимальної адекватності при перекладі фразеологізмів перекладач повинен вміти користатися різними видами перекладу, такими як еквівалент (повний, частковий), аналог, описовий переклад, антонімічний переклад, дослівний переклад (калькування), комбінований переклад та обертональний переклад.

Вивчення та використання фразеологічних одиниць сприяє вихованню почуття поваги та любові до свого народу, розвиває комунікативні здібності, робить мову кожного красивою, багатого, з характерним національним колоритом. Англійські фразеологічні одиниці це прекрасний матеріал для засвоєння знань з фонетики, лексики та граматики англійської мови.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Васильченко В.М. Українська фразеологія [навчальний посібник для самостійного вивчення] / В.М. Васильченко. – К. : Товариство “Знання” України, 2000. – 97 с.
2. Виноградов В.В. Введение в перекладоведение / В.В. Виноградов. – М., 2001. – С. 80-85.
3. Жуков В.П. Фразеологическая вариантность и синонимия в связи с проблемой фразеографии (на материале Словаря фразеологических синонимов русского языка) / В.П. Жуков // Проблемы русской и общей фразеографии: Межвузовский сборник научных трудов. – Новгород, 1990. – С. 81-86.

ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕКСТІВ СУСПІЛЬНОЇ ТЕМАТИКИ

Нікулочкіна І.О. (Харків)

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Дудоладова О.В.

Сьогодні на особливу увагу заслуговують питання інтенсифікації впливу на колективну свідомість у суспільно-політичній комунікації, які полягають у тому, щоб за найменших витрат часу затвердити велику кількість інформації за допомогою мовних засобів, що обумовлює актуальність обраного напрямку дослідження.

Об'єктом роботи стали лексичні особливості англomовних текстів суспільної тематики.

Предметом нашого дослідження є використання лексичних одиниць у текстах суспільної тематики як засобу оптимізації впливу на колективну свідомість.

Мета дослідження – описати способи використання лексичних одиниць у суспільно-політичній комунікації.

Інтерес до суспільно-політичної тематики обумовлений надзвичайно динамічним характером розвитку суспільно-політичного життя у сучасному світі, підвищенням вимог до рівня освіченості та культури населення, процесами глобалізації у світі, розвитком інформаційних технологій та ін.

За результатами дослідження зауважимо, що тексти суспільно-політичної спрямованості поєднують у собі різні функціональні стилі та жанри. Окрім цього, їм притаманна наявність великої кількості неологізмів та різного роду термінів. Труднощі для адекватного розуміння текстів суспільно-політичного характеру студентами є, головним чином, пов'язані з наявністю безеквівалентної лексики, назв, багатозначних слів, аббревіатур, неологізмів, термінів, образної фразеології.

Суспільно-політичні та публіцистичні тексти також відрізняються яскравою характеристикою, що реалізується у пропагандистській або агітаційній настановці, а отже, обумовлює наявність яскравого емоційного забарвлення поряд з великою насиченістю різною термінологією.

Тексти суспільно-політичної тематики поділяються на 3 групи, кожна з яких має свої лексичні характеристики: 1) документально-ділові матеріали (конституції і законодавчі

акти); 2) інформаційно-описові матеріали (інформаційні замітки, довідкові матеріали, історичні описи і огляди тощо); 3) публіцистичні матеріали у вузькому сенсі слова (промови, статті і т.д.).

У кожної з цих груп матеріалів є своя особлива лексика, так для документально – ділових матеріалів характерна велика кількість кліше, спеціальної термінології, реалій; інформаційно-описові матеріали пов'язані з повідомленнями про поточні події, відповідно вони містять багато термінів, історичних реалій, власних імен і т.д.; для публіцистики характерна велика кількість емоційно – забарвлених елементів, образні вирази, стилістичні фігури, цитати і т.п.

Відповідно, слід зауважити, що при роботі з такими текстами в аудиторії дуже важливо виявити і зрозуміти адекватний зміст, а також експресивні особливості тексту.

ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Омельяненко К.І. (Харків)

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Рябих М. В.

Нова соціально-економічна і політична ситуація вимагає реалізації в суспільстві мовної політики в області іншомовної освіти, націленій на задоволення як громадських, так і особистих потреб по відношенню до іноземних мов. З реалізацією нової мовної політики пов'язано створення гнучкої системи вибору мов і умов їх вивчення, а також варіативної системи форм і засобів навчання, що відбивають сучасний стан теорії і практики вивчення іноземної мови. Мовний вплив – поняття психологічне. Вивчаючи іноземну мову, неможливо не уявляти собі, що становить специфіку мови взагалі. Мова відображає об'єктивну дійсність, а також є способом пізнання і розуміння дійсності. Спосіб розуміння в кожній мові специфічний [1, 2].

Метою роботи є аналіз нетрадиційних форм навчання в загальноосвітній школі та визначення шляхів підвищення ефективності та якості вивчення іноземної мови у сучасних умовах.

Аналіз уроку іноземної мови вимагає як всебічних знань про урок, так і спеціальних умінь його спостереження та оцінювання. Складність аналізу уроку полягає не тільки в багатоплановості останнього, але й у специфічності окремих його компонентів і типів. Існують певні характеристики, які є обов'язковими для кожного уроку іноземної мови. Це насамперед відповідність конкретного уроку основним вимогам до уроку іноземної мови, зумовленим специфікою цілей, змісту і технології навчання саме цього предмета в середніх навчальних закладах.

Нетрадиційні уроки в початковій школі, як і раніше займають значне місце. Це пов'язано з віковими особливостями молодших школярів, ігровою основою даних уроків, оригінальністю їх проведення. При проведенні відкритих уроків дана форма є завжди виграшною, тому що в ній представлені не тільки ігрові моменти, оригінальна подача матеріалу, зайнятість учнів не тільки при підготовці уроків, але і в проведенні самих уроків через різні форми колективної і групової роботи. Завдання, які отримують діти на нетрадиційних уроках, допомагають їм жити в атмосфері творчого пошуку. [3]

Нетрадиційні форми уроків розробляють педагоги-новатори з великим досвідом роботи, проте для таких уроків немає методичних посібників. У зв'язку з цією проблемою педагог зобов'язаний прорахувати кожен фрагмент уроку за певний проміжок часу; при цьому дуже важливо уявити з якою швидкістю діти почнуть працювати, адже як свідчить практика, у класі не можуть бути всі відмінниками або ті діти, яким потрібен додатковий час для вирішення певного завдання.

Для успішної підготовки нетрадиційного уроку і його проведення вчитель повинен мати низку особистісних якостей і відповідати деяким вимогам, основними з яких є:

- гарне знання предмета і методики;
- творчий підхід до роботи, винахідливість;
- свідоме ставлення до використання нетрадиційних форм уроку;
- врахування власного характеру і темпераменту.

Глибоке знання особливостей проведення нетрадиційного уроку англійської мови, його змісту і структури, дозволить освітянам перебудувати викладання англійської мови в загальноосвітніх школах у зв'язку з сучасними вимогами суспільства, що може значно

підвищити якість навчання дітей цій мові. Серед найновіших методів навчання іноземних мов, все більшого поширення набувають методи, які об'єднують у собі комунікативні та пізнавальні (академічні) цілі. Їх основними принципами є: рух від цілого до окремого, орієнтація занять на учня, цілеспрямованість та змістовність занять, їх спрямованість на досягнення соціальної взаємодії при наявності віри у викладача в успіх своїх учнів, інтеграція мови та засвоєння її за допомогою знань з інших галузей наук. Існування різних варіантів цього напрямку в сучасній методиці, які мають різні назви – свідчить про зростаючий інтерес до навчання іноземних мов і прагнення методистів переосмислити їх роль та місце у світі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Леонтьєв А.А. Психологічні передумови раннього оволодіння іноземною мовою : монографія / А.А. Леонтьєв. – К. : Іноземна мова в школі. – 1985. – 378 с.
2. Мільруд М.П. Сучасні концептуальні принципи комунікативного навчання іноземної мови : навч. посібник / Мільруд М.П., Максимова І.Р. – К.: Прогрес. – 2000. – 264 с.
3. Оніщук В.А. Урок в сучасній школі : посібник для вчителів / Оніщук В.А., Капітонов Е.А., Зінченко Г.П., Капітонова А.Е. – К. : Альфа-Пресс. – 2003. – 352 с.

МЕТОДИЧЕСКИЕ И ПСИХОЛОГО–ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ

Петрова М.К. (Харьков)

Научный руководитель: преподаватель Корницкая Д.В.

XXI столетие – это столетие глубокого драматизма и дилеммических контрастов не только в области искусства, истории, культуры, политики, религии, философии, этики, эстетики и науки, но и в области филологии. На основе пересмотра всех лингвистических и методических ценностей, а также существующих контroversий возникают перспективные идеи об совершенствовании существующих методик преподавания иностранных языков посредством вариации способов взаимосочетания когнитивных методических и психолого–педагогических компонентов. Этико–политические идиллистические веяния определяют интеграцию классического университетского образования к международным стандартам.

Современная методическая и психолого–педагогическая проблематика воспринимается научной элитой не обособлено, а в тесном взаимодействии с общим состоянием мирового общества, при этом под час полемики заостряется многовекторность взаимоотношения и взаимосочетания компонентной парадигмы проблематики – научного элитарного общества – творческой индивидуальности – диктата академического конформизма.

Уже в начале XXI столетия начинает чувствоваться, что лингвистический и методический, педагогический и психологический формализм с его диалектикой правил и капризов оказывает сильное влияние на действительность и решает проблемы иностранной филологии сквозь теоретико–эмпирическую парадигмальную призму.

К теоретической парадигмальной призме относятся: анализирование педагогической, методической, психологической и психолого–педагогической научной литературы, которая вариативно и многогранно освещает изучаемую проблематику, признавая множество способов воздействовать, выражать и убеждать в непреложности изложенных истин; критический анализ исторически–логических и концептуально–парадигмальных теоретических подходов к проблематике; моделирование современной интегративной структуры решения конфликтно–проблематических методических и психолого–педагогических теорий; сравнительная характеристика результатов проведенных теоретических исследований, которые позволяют создать реальный образ ирреальной теории (то есть практически подтвердить теорию).

К эмпирической парадигмальной призме относятся: проведение вариативных методических и психолого–педагогических исследований, включающих в свою структуру: реализацию заданий, поставленных для проведения методических или психолого–педагогических экспериментов; наблюдение за проведением научных экспериментов, анкетирование, интервьюирование, анализирование полученных данных; составление сравнительной характеристики наиболее контроверсионных результатов; обобщение полученной информации и опыта о появлении, развитии и о способах решения как классических, так и современных методических и психолого–педагогических проблем преподавания иностранного языка на современном этапе; педагогический эксперимент (к педагогическому эксперименту относим констатирующий и формирующий) и статичный анализ его результатов.

Так как речь идет уже не о реализации исключительно классических методических и психолого–педагогических теорий, имеющих в филологии абсолютную и вечную ценность, а о том, чтобы посредством воздействия на восприятие, чувства и сознание, признавая множество способов выражать и убеждать, то становятся приемлемыми самые различные тенденции (таким тенденциям периодически присущ контрверсионально–дифференциальный характер), которые не способствуют различным схемам интерпретации действительности, а только разным методическим и психолого–педагогическим подходам и способам, могут с легкостью взаимодействовать, взаимозаменяться и взаимосочетаться.

При всем обилии и разнообразии имен, дат, названий, фактов, точных и выразительных характеристик отдельных феноменов методической и психолого–педагогической проблематики должно быть продемонстрировано блистательное обобщение. Возрождение толерантно–классических концепций с их последующим анализом сквозь современную концептуальную парадигму будет способствовать необходимому ограничению строгой логики вариативного изложения решений контрверсионных научных проблем с четким становлением смысловых акцентов, потонувшей в бесконечном потоке все возрастающей информации и неисчерпаемости ее интерпретации.

Существующая методическая и психолого–педагогическая проблематика через выдающихся представителей научной элиты участвует в непрерывном процессе преобразования антитезы академической приверженности к определенным (детерминированным) превалирующим (доминирующим) способам решения данной проблематики: теоретическим, практическим и методическим, состоящим в общих чертах в сложном переходе от замкнутых систем схоластической мысли к гибкой методологии, находящейся в постоянном развитии; от непреложных истин, установленных раз и навсегда, к постоянному поиску и сомнению; от подчинения авторитетным концептуальным положениям к конфликтам.

Академический формализм, репрезентующий классическую нормативно–регламентирующую концепцию методических стилей преподавания иностранного языка на современном этапе постепенно утрачивает свой престиж, так как предпочтение как преподавателя, так и непосредственно самой системы образования отдается

індивідуально–креативної (індивідуально–творчої) концепції, первенствующим заданим якої є формування професійної компетенції студента за допомогою трійственої призми методическої системи: теоретическої репрезентанти, практическої репрезентанти і творческої репрезентанти, як личностних якостей.

Для реалізації трійственої призми методическої системи, необхідно внести корективи в організацію учеоно–воспитательного процесу: академіческа політика класических університетів повинна бути направлена на використання інноваційних технологій в учеоно–воспитательному процесі і на використання методических систем (комплексів, що поєднують в собі методи, стратегії і стилі навчання; завдання і вправи, які сприяють становленню рефлексивного переважання емоційної доміант при вивченні іноземної мови (за рефлексивним переважанням емоційної доміант ми розглядаємо взаємозв'язок реалізації успішного навчання іноземній мові і емоційного стану студента (емоційної залученості в учеоно–воспитательний процес/ емоційної рефлексії), що дозволило б надати аудиторному навчанню іноземній мові багатовекторну направленість, обумовлену сучасними тенденціями освіти.

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРСОНАЖНОГО МОВЛЕННЯ В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ

Петрушева А.І. (Харків)

Науковий керівник: ст. викл. Воробйова І. М.

В лінгвістиці порубіжжя ХХ-ХХІ століття відбуваються глибокі зміни. Текст/дискурс стає головним питанням, бо в ньому сходяться і діють основні функції мови, в ньому також мають місце універсальні закони оформлення думки, але одночасно текст одного автора відрізняється дивергентно від тексту іншого як ідіолектними, так і ідіостильовими засобами зображення художньої картини світу.

Персональний дискурс, який діє як зв'язок між автором та читачем, є об'єктом нашого дослідження.

В сучасній лінгвістиці розрізняють актуальне, власне мовлення мовця й невласне (чуже), відтворене, опосередковане мовлення. У живому інтенсивному мовному процесі

сучасної літератури відображається структурно-семантичною еволюцією способів репродукції мовлення наратора та мовлення персонажів.

План персонажного дискурсу – це сегменти тексту, спрямовані на передавання репрезентованих (персонажних) висловлювань через прийняті у цій мові форми такої передачі. Мовлення персонажів – елемент текстової комунікації, це мовлення осіб зображеного, віртуального світу, воно позбавлено впливу реальної ситуації, в якій осмислюється художній текст у його цілісності.

У структурі та змісті образу літературного персонажа мовлення передається у художньому тексті способами прямого, непрямого, невластне-прямого мовлення та їхніми модифікаціями.

Персональний дискурс художньої літератури відображається у власне-прямому мовленні. Це – художній прийом з широким спектром зображувальних можливостей, складна комбінація процесів мовомислення персонажів.

Крім того, ми виокремлюємо невластне-пряме мовлення, прийом мовної організації художньої прози, засіб репродукції персонажного мовлення поряд із прямим та непрямим мовленням.

НПМ проходить становлення через історично обумовлені причини й еволюцію способів художнього зображення ВМ у мові художньої літератури, що віднаходить своє втілення у літературних напрямках ХІХ – ХХІ ст. Розвиток форм репродукції персонажного мовлення висуває завдання, пов'язані з типологізацією НПМ та детермінацією його видів.

Перш за все ми можемо поділити НПМ на авторське та персонажне.

У нашому дослідженні ми виокремлюємо фактичне мовлення (зовнішнє мовлення та внутрішнє мовлення).

З погляду структурно-семантичної репрезентації зовнішнє НПМ типологізується на:

- тематичне мовлення;
- приховане мовлення;
- цитатне мовлення;
- мовлення в мовленні.

Внутрішнє мовлення з урахуванням структурно-семантичних особливостей лінгвістичного і психологічного плану та принципу репрезентації суб'єктної партитури дає основу для типологізації ВМ:

- внутрішні рефлексії;
- потік свідомості;
- внутрішній монолог / діалог.

Проблема диверсифікації дискурсу, його варіативність, і, відповідно, його класифікація становить найважливіше теоретичне питання у дискурсному аналізі. Класифікації дискурсу можлива з урахуванням певних основних чинників: сфер функціонування (художній), характеру комунікації (персональний), способу художньої репрезентації (прямий, непрямий, невласне-прямий).

ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Пікуліна О. Д. (Харків)

Науковий керівник: канд. філол. наук, ст. викладач Гридасова О.І.

Важливим засобом на шляху реалізації концепції національного виховання є розробка і впровадження оригінальних педагогічних технологій, які відповідали б потребам розвитку особи, сприяли розкриттю її індивідуальних здібностей, готовності до вирішення складних життєвих проблем, поповненню складу інтелектуальної еліти суспільства. Методика викладання іноземних мов у середньоосвітній школі завжди дуже чутливо реагувала на соціально-економічні та соціокультурні зміни у суспільстві. Останнім часом все більшого поширення набувають так звані новітні технології навчання, які орієнтовані на якісне засвоєння учнями іншомовного матеріалу та вміння застосовувати отримані знання на практиці. У контексті активного розвитку інноваційних технологій вивчення особливостей використання комп'ютерних технологій на уроках іноземної мови є актуальною та перспективною темою для подальшого дослідження [1, с. 133].

Використання інформаційних технологій розкриває величезні можливості комп'ютера як засобу навчання. Комп'ютерні навчальні програми мають багато переваг перед традиційними методами навчання. Вони дозволяють тренувати різні види мовної діяльності і сполучити їх у різних комбінаціях, допомагають усвідомити мовні явища, сформувати лінгвістичні здібності, створювати комунікативні ситуації, автоматизувати мовні

і мовні дії, а також забезпечують можливість обліку ведучої репрезентативної системи, реалізацію індивідуального підходу й інтенсифікацію самостійної роботи учня [2, с. 89].

Впровадження в навчальний процес використання комп'ютерних програм зовсім не виключає традиційні методи навчання, а гармонійно сполучається з ними на всіх етапах навчання: ознайомлення, тренування, застосування, контроль. Використання комп'ютера дозволяє не тільки багаторазово підвищити ефективність навчання, але і стимулювати учнів до подальшого самостійного вивчення англійської мови, що і було доведено в ході експерименту [3, с.19-20].

ЛІТЕРАТУРА :

1. Зимняя И. Психология обучения иностранным языкам в школе / И.Зимняя. – М. : Просвещение, 1991. – 220 с.
2. Извозчиков В.А. Ионосферная эдукология. Новые информационные технологии обучения / В.А. Извозчиков. – СПб, 1991. – 136 с.
3. Лурье А. Методические основы использования технических средств при обучении иноязычной лексике: Автореф. дис. ... канд. пед. наук / А. Лурье. – М., 1968. – 20 с.

ОГЛЯД ЗАПЕРЕЧЕННЯ В СЕРЕДНЬОАНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Погодін А.Є. (Харків)

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Птушка А.С.

Заперечення – одна з властивих всім мовам світу вихідних, семантично нерозкладних смислових категорій, які не піддаються визначенню через більш прості семантичні елементи. Заперечення – елемент значення речення, який вказує, що зв'язок, що встановлюється між компонентами пропозиції, на думку мовця, реально не існує або, що відповідна стверджувальна пропозиція відхиляється мовцем як хибна. Найчастіше негативне висловлювання робиться в такій ситуації, коли відповідне стверджувальне було зроблено раніше або входить в загальну презумпцію мовців [1].

Роблячи огляд заперечення в середньоанглійській мові треба зауважити, що в цей період у вираженні заперечення відбулися великі зміни. Це було пов'язано

з утратою колишньої основної негативної частки *ne*. На початку цього періоду частка *ne* майже не вживається самостійно: вона завжди виступає в сполученні з *noht* (*not*).

З XIV ст. у ролі негативної частки починає виступати *not*: *the Longabardis whēch dwelled not thanne in Itaile*. Стара негативна частка *ne* і подвійне заперечення при дієслові *ne ... not* остаточно зникають до середини XIV ст. Частка *not* аж до кінця XIV ст. може зустрічатися в препозиції стосовно особистої форми дієслова, однак переважає вживання її після особистої форми дієслова. З початку XV ст. з'являються в негативному реченні англійські форми дієслова Present і Past Indefinite: *I see you do not meane to part with her*.

Дієслово *do* у цей час (XV ст.) прагне зайняти положення допоміжного дієслова єдиних двох неаналітичних форм дієслова Present і Past Indefinite і вживається у всіх типах речень. Однак пізніше він зберігається в оповідальних реченнях тільки при наявності заперечення при дієслові-присудку. Закріплення негативної аналітичної форми дієслова для Present і Past Indefinite зв'язано, з одного боку, з вирівнюванням негативних дієслівних форм по аналітичному типу, а з іншого боку – з тенденцією до чіткого оформлення предикативного зв'язку. Ці форми остаточно закріплюються в мові на кінець XVII ст.

З другої половини XVII ст. з'являються стягненні форми *don't*, *haven't*, *won't* та ін., як наприклад: *Your division don't come within the reach of the law for a divorce*.

На початку середньоанглійського періоду полінегативне оформлення речень стає майже єдиним засобом побудови негативних речень. Воно переважає й у поетичних, і в прозаїчних пам'ятниках: *No childe ne schulde beon of hire istreoned*.

Розширюється група негативних займенників і прислівників, яка виступає як негативний узагальнюючий член речення. У середньоанглійській мові зареєстровані такі способи передачі негативного узагальнюючого члена, як: *non* (*no*), *naeniz*, *nothing*, *no wight*, *no man*, *non other*, *no(n) such*, *no such on*, *nener*, *no more*, *no better*, *no lenger*, *by (in) no manere*, *by (in) no weye* та ін.

Полінегативні речення створювалися шляхом сполучення дієслівного заперечення з негативними займенниками чи прислівниками, а також у результаті вживання двох

чи трьох негативних займенників і прислівників без заперечення при дієслові: *Ther may no man taken vengeance on no wight*.

Цей тип побудови переважає в середньоанглійській мові у тих реченнях, у яких виступають принаймні два негативних узагальнюючих члена: два негативних займенника чи прислівника або негативний прислівник і негативний займенник.

Отже, в середньоанглійській період відбулися великі зміни у вираженні заперечення. Усі зміни в цей період були пов'язані з утратою колишньої основної негативної частки *ne*. На початку цього періоду частка *ne* майже не вживається самостійно: вона завжди виступає в сполученні з *noht* (*not*).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бродский И. Н. Отрицательные высказывания / И. Н. Бродский. – Л. : Изд-во ЛГУ, 1973. – 104 с.

ОСОБЛИВОСТІ ІНТИМІЗАЦІЇ В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ МОВЛЕННІ

Призетко А.С. (Харків)

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Дудоладова А.В.

Мовна картина світу об'єктивно відображає світогляд носіїв певної культури, але людське відображення не є механічним, воно має творчий (а тому до певної міри суб'єктивний) характер. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю всебічного теоретичного розгляду стратегії інтимізації в англійській мові, засобів її вербалізації, систематизації особливостей її функціонування та визначення її статусу.

Об'єктом дослідження є прояви стратегії інтимізації в англomовному художньому тексті.

Предметом дослідження є особливості реалізації стратегії інтимізації в англomовному художньому мовленні.

Метою курсової роботи є дослідження особливостей реалізації стратегії інтимізації в англomовному художньому мовленні.

Незважаючи на активне використання терміна “інтимізація” в сучасній дискурсивній лінгвістиці, лінгвістиці тексту та функціональній стилістиці, досі не існує детального аналізу цього поняття і його сутності.

Концепція інтимізації народилася під впливом культурологічних ідей Ю.М. Лотмана та М.М. Бахтіна як механізм протилежний об'єктивізації. Чужа свідомість (свідомість адресанта) безпосередньо впливає на процес сприйняття художньої інформації адресатом і, в свою чергу, піддається його впливу, сприяючи їх взаємному зближенню. Проте, будь-яка спроба конкретизувати визначення інтимізації з позицій дискурсивної лінгвістики призводить до усвідомлення факту існування цілої низки суміжних понять, що, в свою чергу, викликають нечіткість та неоднозначність самого трактування.

Розглянувши усі існуючі наукові тлумачення терміну “інтимізація”, ми дійшли висновку, що інтимізація – це процес і результат встановлення / перебування у / і підтримання стану близьких, дружніх стосунків між автором (адресантом) та читачем

(адресатом); це поведінка автора, що характеризуються відвертістю, безпосередністю, неформальністю, приязню, солідарністю та рівністю по відношенню до читача в ситуації асинхронної художньої комунікації.

Саме тому, релевантним вважаємо розуміння інтимізації як комунікативної стратегії, що є загальним планом, або “вектором”, мовленнєвої поведінки автора і реалізується у виборі системи продуманих адресантом поетапних мовленнєвих дій, що призводять до скорочення наративної дистанції між автором та читачем; це лінія мовленнєвої поведінки, обрана на основі усвідомлення комунікативної ситуації в цілому і спрямована на досягнення ефекту прямого, безпосереднього, дружнього і умовно синхронного спілкування із читачем.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1.
- 2.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОЇ МЕТОДИКИ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Прокопенко Л. В. (Харків)

Науковий керівник: канд. філол. наук, ст. викладач Гридасова О.І.

В світі сучасних технологій та розвитку нових методів освіти, проектний метод набуває все більшої популярності у вивченні іноземних мов. Він є об'єктом досліджень багатьох вчених з різних країн світу та здобуває все нові варіанти рішень та прийомів використання у закладах освіти.

На даному етапі розвитку методу проектів в вивченні його все ще залишається багато невирішених задач, таких як визначення місця даного методу в учбовому процесі, пошук умов та факторів ефективного використання методу у закладах освіти при вивченні іноземних мов, доцільність та необхідність використання його в молодших та середніх класах шкіл.

Метод проектів – це сукупність прийомів, дій учнів у їх певній послідовності для досягнення поставленого завдання – вирішення певної проблеми, значущої для учнів і оформленої у вигляді якогось кінцевого продукту, який потім представляється учнями, потребує від них вміння наводити факти, аргументувати свою точку зору [1, с. 7].

Метод проектів має ряд переваг над традиційними методами навчання, а саме:

- підвищення мотивації учнів при вивченні англійської мови;
- наочна інтеграція знань з різних предметів шкільної програми;
- можливість використання в реальному житті придбаних учнями знань [2, с. 9].

Метод проектів не повинен бути домінуючим у системі освіти, а органічно втілюватися в учбовий процес.

Необхідними умовами у використанні методу проектів у вивченні іноземних мов є такі: вибрана тема проекту має бути цікавою для учнів та співпадати з колом їх інтересів; проект має бути орієнтованим на вік, досвід та здібності учнів, що його виконують, тобто таким, щоб його можна було виконати; наявність необхідних умов для виконання проекту (кабінети, бібліотеки, комп'ютерні зали, інтернет ресурси); презентація проектів, їх оцінка та визнання кращих; досвід педагога у проведенні проектів, його грамотний підхід до організації проекту; кожен з учасників проекту у окремій групі має бути задіяним та відповідати за свою ділянку роботи.

Використання проектного методу у молодших та середніх класах школи є доцільним та необхідним. Вже з молодшого віку діти починають поступово долучатися до культури проекту, здобувають навички підготовки та проведення проекту та мають більш можливостей оволодіння та закріплення нової лексики. Проекти з кожною віковою групою мають ускладнюватися та володіти своєю специфічністю.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Полат Є.С. Метод проектов на уроках иностранного языка / Є. С. Полат // Иностранные языки в школе. – К., 2000. – № 2. – С. 3–10.
2. Зимняя И.А. Проектная методика обучения английскому языку / И.А. Зимняя, Т.Е. Сахарова / Иностранные языки в школе. – 1991. – № 3. – С. 9–15.

УКРАЇНОМОВНА ТА АНГЛОМОВНА РЕКЛАМНА ПРОДУКЦІЯ

Пустовіг Д.О. (Житомир)

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Птушка А.С.

Термін “реклама” походить від лат. *reclamare* – викрикувати (у Давній Греції та Римі оголошення голосно викрикувалися на майданах та в інших людних місцях) [1]. Нині реклама є найдієвішим, отже, найзастосовнішим засобом впливу на покупців і споживачів. Однак, досить складно знайти визначення терміну “реклама”. Існують різноманітні визначення і тлумачення терміну “реклама”:

Реклама – це друковане, рукописне, усне або графічне повідомлення про особу, товари, послуги або суспільний рух, відкрито опубліковане рекламодавцем й оплачене з метою збільшення обсягів збуту, розширення клієнтури, одержання голосів або суспільної підтримки [2].

Реклама – це неособиста форма комунікації, що здійснюється за допомогою платних засобів поширення інформації з чітко зазначеним джерелом фінансування [4].

Реклама – це переконуючий засіб інформації про товар, фірму, комерційна пропаганда споживачів властивостей товарів і переваг властивостей товарів і переваг властивості фірми [3].

Отже, реклама – ефективний засіб поширення інформації про фірму, товар, місце й умови його продажу.

Реклама швидко увірвалася в життя людей, заповнивши телеекрани, радіоефір, постійно зустрічаючись на сторінках періодичних видань, у транспорті, у магазинах, на міських вулицях і узбіччях автострад.

Україномовна реклама, незважаючи на деякі специфічні особливості національного характеру діє по тим же принципам і служить тим же цілям, що й англомовна, саме тому можливо спостерігати відображення тих же стереотипів маскулінності і фемінності:

- жінка – зовнішня краса, охайність, готовність догодити, ретельність; часто знаходиться в оточенні дітей, тварин, членів родини, рідше в оточенні співробітників,

пацієнтів, клієнтів; предмети реклами – побутова техніка, канцелярські товари, парфумерія, продукти харчування;

- чоловік – солідність, впевненість у собі, фізична сила і здоров'я, часто знаходиться в оточенні підлеглих, співробітників; предмет реклами – технології, складна техніка, автомобілі, офісні меблі, рідше парфумерія і продовольчі товари.

Таким чином, домінуюче положення в рекламі в таких сферах як: менеджмент, комерція, інтелектуальна діяльність – займають чоловіки, у той час як жінкам приділяється традиційна роль у сферах домашнього господарства, родини і підпорядкування на виробництві. В Україні на сучасному етапі ще не склалися такі організації рекламистів, авторитет і вплив яких на практику рекламної діяльності впливав би так само значно, як в аналогічних утворень закордоном.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гольман И. А., Добробабенко Д. С. Практика рекламы / И. А. Гольман., Д. С. Добробабенко. – Новосибирск: Интербук, 1991. – 141 с.
2. Картер Г. Эффективная реклама / Г. Какртер. – М. : Прогресс, 1991. – 280 с.
3. Ромат Е. Реклама в системе маркетинга / Е. Ромат. – Харьков: НВФ “Студцентр”, 1995. – 210 с.
4. Якокка Л. Карьера менеджера / Л. Якокка. – М. : Прогресс, 1990. – 320 с.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК

Светлична С.М. (Харків)

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Дудоладова О.В.

Головним завдання методики викладання іноземних мов є формування комунікативної компетенції, що включає у собі мовну і соціокультурну компетенцію. Таким чином, можливо сформувати особистість, здатну брати рівноправну участь у міжкультурній комунікації.

Актуальність теми дослідження зумовлюється необхідністю оптимізації процесу вивчення іноземної мови. Такого результату можна досягти за допомогою використання

аудіовізуальних засобів у процесі навчання англійської мови на прикладах граматичного матеріалу, який наочно представлений у сучасних автентичних фільмах.

Об'єктом роботи стала розробка навчально-методичних матеріалів для відпрацювання лексики на основі застосування аудіовізуальних засобів у практиці викладання англійської мови.

Предметом нашого дослідження є використання аудіо-візуальних мистецтв як засобу оптимізації вивчення активного лексичного матеріалу в контексті автентичних англомовних фільмів.

Мета дослідження – дослідити та описати способи використання аудіовізуальних засобів під час вивчення англійської мови для відпрацювання активного лексичного матеріалу.

Метою навчання іноземної мови у навчальних закладах є спілкування мовою, що вивчається. Спілкування визначають як соціальний процес, в якому відбувається обмін діяльністю, способами діяльності, результатами діяльності, втіленими у матеріальну і духовну культуру. Спілкування виступає як форма взаємодії суб'єктів і реалізує їх суспільно-комунікативну діяльність. Висловлювання власної думки та розуміння думок іншої людини є метою навчання іноземної мови, для досягнення якої слід використовувати усі наявні методи, комбінувати їх та вдосконалювати залежно від конкретного явища, що вивчається.

Звичайна методика передбачає вивчення ізольованих граматичних структур через низку традиційних вправ, таких як повторення, підстановка, трансформація тощо. При використанні комунікативного методу, мета якого активно залучати студентів у спілкування через ретельно обмірковані ситуації, на основі залучення аудіо-візуальних матеріалів відпрацювання активної лексики значно полегшується. Після презентації відео кліпу з активної лексичною одиницею пропонується складання речень та діалогів на вживання активної лексики на основі свого власного життєвого досвіду, інтересів та міркувань, що сприяє активному спілкуванню між студентами з використанням певної лексичної одиниці.

В результаті даного методу забезпечуються стійкі знання мови, формується розуміння використання лексичних одиниць у спілкуванні, підвищується інтерес до вивчення певного мовного явища. Використання сучасних методик навчання іноземної мови дозволяє більш ефективно розкривати потенціал студентів, їх інтелектуальні, творчі та моральні якості, спонукати до творчого пошуку та самовдосконалення.

МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА НАВЧАННЯ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ

Сін О.В. (Харків)

Науковий керівник: канд. пед.наук, доц. Рябих М.В.

Ця робота розкриває мовні особливості та навчання монологічного мовлення дітей середнього шкільного віку. Вона включає психолого-педагогічні особливості навчання монологічного мовлення учнів молодших класів та методику формувань умінь монологічного мовлення. Метою даної курсової роботи є теоретичне обґрунтування методики навчання усного іншомовного монологічного мовлення та розробка комплексу адекватних вправ з різними видами опор.

Під монологом розуміється активний вид мовленнєвої діяльності, розрахований на сприйняття, комунікативна мета якого є повідомлення про які-небудь факти, явища [1, с.160].

Будь-яке монологічне висловлювання характеризується цілим рядом особливостей, а саме: цілеспрямованість, логічність, зв'язність, відносна завершеність у змістовному, тематичному плані, продуктивність, безперервність, самостійність, виразність. [3, с.98].

Як відомо монологічне мовлення має наступні комунікативні функції: інформативну та експресивну[2]. Для середньої школи найбільш актуальною є інформативна функція монологічного мовлення.

При навчанні усного монологічного мовлення в середній школі необхідно враховувати психологічні, психолінгвістичні та лінгвістичні особливості даного виду мовленнєвої діяльності.

В роботі розглянуті сутнісні лінгвістичні характеристики функціонально-сміслових типів монологічного мовлення, якими згідно програмним вимогам повинні оволодіти учні 7-х класів середньої школи, дозволили виявити особливості опису, розповіді, міркування та повідомлення, що, в свою чергу, має бути враховано в комплексі вправ для навчання іншомовної монологічного мовлення.

Формування умінь монологічного мовлення – пріоритетний напрямок школи у навчанні іноземної мови, що здійснюється з урахуванням вікових особливостей дітей, має кінцевою метою закласти основи умінь зв'язано і логічно викладати свої думки.

Для систематизації роботи з формування монологічного висловлювання необхідно використовувати методично правильно підібраний комплекс вправ, використання і поєднання нетрадиційних і традиційних форм організації навчальної діяльності, безперервність і послідовність у викладі матеріалу. Важливо, щоб учні усвідомили реальну можливість користуватися мовою як засобом спілкування.

Цілеспрямована і систематична робота з формування монологічного мовлення сприяє значному зростанню вміння правильно висловлювати на даному мовою свої думки в умовах вирішення досить складних розумових завдань.

Для того щоб зацікавити учнів, пробудити їх мотивацію до монологічного вислову, вправи з формування монологічного висловлювання повинні бути різноманітними, цікавими, захоплюючими. У педагогічній роботі необхідно використовувати різні вправи з формування монологічного мовлення. Необхідно, щоб учні були не лише слухачами, а й самі брали активну участь в роботі з розвитку монологічного мовлення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Азимов Э.Г. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам) / Э.Г. Азимов, А.Н. Щукин. – М. : Издательство ИКАР, 2009. – 448 с.
2. Пассов Е.И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению / Е.И. Пассов. – М. : Просвещение, 1985 – 208 с.
3. Пассов Е.И. Урок иностранного языка в школе – 2-е изд., дораб. / Е.И. Пассов. – М. : Просвещение, 1988. – 223 с.

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОДАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ У РОМАНІ Е. ХЕМІНГУЕЯ “A FAREWELL TO ARMS”

Сорока О.В. (Харків)

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Дудоладова А.В.

У лінгвістичній науці модальні дієслова вважають одними з найбільш суперечливих лексико-граматичних розрядів слів. Починаючи з другої половини ХХ сторіччя чимало вчених звертають увагу в своїх працях саме на цей аспект. Модальні дієслова не отримали цілковитого роз'яснення, що пов'язано з їхньою багатоплановістю, специфікою мовної вербалізації та функціональними особливостями.

Об'єктом дослідження є модальні дієслова в англomовному художньому тексті.

Предметом дослідження є особливості функціонування модальних дієслів у романі Е. Хемінгуея “A Farewell To Arms”.

Метою роботи є дослідження особливостей реалізації різних значень модальності в англійському художньому тексті.

Найчастіше саме модальні дієслова є основним засобом вираження модальності в англійській мові, зокрема у художньому контексті. Слід зазначити, що в романі Ернеста Хемінгуея “A Farewell to Arms” модальні дієслова представлені як у своєму первинному, так і в своєму вторинному значенні. Проте ці значення розрізняються за частотою вжитку: за нашими підрахунками на первинне значення модального дієслова “can” (“мати фізичну чи розумову здатність, спроможність щось зробити”) припадає 77 % усіх прикладів. Вторинне значення модального дієслова “can” допомагає зробити твір яскравішим, емоційнішим, викликати в читача сильні емоції, але його частка в романі складає лише 23 %.

Проведене дослідження також дозволяє зробити висновок, що дієслово “must” у первинному значенні необхідності у романі Ернеста Хемінгуея “A Farewell to Arms” реалізується у 43 % випадків, а у вторинному значенні припущення – у 57 %. Окрім цього вона має інші модальні значення, які пов'язані семантично з первинним та вторинним значенням. Дієслово “must” може також вживатися в стійких висловах.

Перспектива дослідження полягає в контрастивному аналізі вживання модальних дієслів у творах різних авторів.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-МЕТОДА ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Стрілець К.О. (Харків)

Науковий керівник: канд. філол. наук, ст. викладач Гридасова О. І.

Актуальність проблеми впровадження кейс-метода в практику сучасної освіти зумовлена загальною направленістю її розвитку, який пов'язаний із загальним розвитком особистості, формування в неї основних життєвих, навчальних, соціокультурних компетенцій. Свій внесок у розвиток навчання із застосуванням методу кейс-стаді зробили як західні, так і вітчизняні вчені.

Кейс-метод допомагає розвивати такі якості, які допоможуть адаптуватися в сучасних економічних та соціокультурних умовах, орієнтуватися в особливостях мінливих життєвих реалій, знаходити необхідну в професійній діяльності та для власного особистісного розвитку інформацію, вільно володіти необхідними знаннями та навичками[1]. Метод кейсу – один з методів інтерактивного навчання, в основі якого лежить робота над кейсом – певною ситуацією, результатом якої повинно стати закріплення раніш отриманих знань, відпрацювання відповідних вмінь та навичок, створення певного освітнього продукту тощо[3]. Розробка та викладання кейсів викладачем складне завдання, що висуває вимоги високого професіоналізму, педагогічної майстерності та ерудиції. Наявність у структурі кейс-методу суперечок, дискусій, аргументації тренує учасників обговорення, вчить дотриманню норм і правил спілкування. Кейс-метод ґрунтується на поєднанні індивідуальної та групової роботи учасників, сприяє формуванню в учнів важливих компетенцій. Велика увага приділяється роботі над лексикою і структурами мови ділового та професійного спілкування. Кейс-метод дозволяє формувати предметну компетенцію - шляхом тренування навичок спілкування іноземною мовою, та соціокультурну - в процесі роботи над кейсом формуються навички побудови

обговорення та роботи в команді, проявляються організаторські та лідерські навички деяких членів команди, навички міжкультурної комунікації в процесі вивчення країнознавчих текстів та статей іноземною мовою[2].

У даній курсовій роботі наведені приклади, які вдало поєднують всі основні складові вивчення англійської мови з кейс-методом, які можуть бути використанні викладачем при опрацюванні різноманітних тем. Використання кейсів у викладанні англійської мови – це ще один крок до інтеграції вітчизняної системи освіти у світовій освітній простір.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дегтярьова Ю. В. Підвищення ефективності навчання іноземних мов з використанням кейс-методів. [Електронний ресурс] / Ю.В. Дегтярьова. Режим доступу : <http://www-center.univer.kharkov.ua/vesnik/full/173.pdf>.
2. Долгоруков А.М. Case study как способ понимания // Практическое руководство для тьютера системы Открытого образования на основе дистанционных технологий / А.М. Долгоруков. – М. : Центр интенсивных технологий образования, 2002. – С. 21-44.
3. Шовкопляс О.І. Використання кейс методу в процесі професійно-орієнтованого навчання англійській мові у вузі / О.І. Шовкопляс // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2013. – №14 (273). – Ч. II.

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРНЕТ РЕСУРСІВ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Теленчи О. І. (Харків)

Науковий керівник: канд. філол. наук, ст. викладач Гридасова О.І.

Зовнішня і внутрішня політика України, її стратегічний курс на поглиблену демократизацію всіх сфер життя і приєднання до європейської та світової спільноти ставлять нові цілі та завдання перед освітянами в галузі навчання іноземних мов. Серед таких завдань – пошук нових технологій та методик, які б давали змогу навчити учнів іншомовного спілкування з опорою на соціокультурні матеріали. Зараз уже всі розуміють, що Інтернет має великі інформаційні можливості і не менш вражаючі послуги. Він створює унікальну можливість користування автентичними текстами,

прослуховування аудіотекстів і спілкування з носіями іноземної мови, тобто створює природне іншомовне комунікативне середовище [3, с. 17].

Використовуючи інформаційні ресурси мережі Інтернет, розумно інтегруючи їх у навчальний процес, можна більш ефективно вирішувати цілу низку як дидактичних, так і соціокультурних завдань, а саме:

- удосконалювати вміння монологічного й діалогічного висловлення на основі проблемного обговорення представлених викладачем чи кимось з учнів матеріалів мережі;
- удосконалювати вміння аудіювання на основі автентичних звукових текстів мережі Інтернет;
- формувати навички читання, безпосередньо використовуючи матеріали мережі різного ступеня складності;
- удосконалювати навички письмової мови, індивідуально або письмово складаючи відповіді партнерам;
- поповнювати свій словниковий запас, як активний, так і пасивний, лексикою сучасної мови, що відбиває певний етап розвитку культури народу, соціального й політичного устрою суспільства;
- знайомитися з країнознавчими поняттями, що містять мовний етикет, особливості мовної поведінки різних народів в умовах спілкування, особливості культури, традицій країни досліджуваної мови [1].

Усе це здійснюється за допомогою роботи з навчальними та інформаційними сайтами, листування електронною поштою зі школярами інших країн, створення та проведення спільних телекомунікаційних проєктів, можливості читання книг мовою оригіналу, участі в різноманітних конкурсах, перегляд навчальних відеофільмів, відеосюжетів.

Таким чином, використання Інтернет-мережі на уроках іноземної мови – це ефективний засіб навчання школярів. Задовольняючи природну цікавість учнів до пошуку інформації та роботі в мережі, ми забезпечуємо їм умови для ефективного вивчення іноземної мови [2, с.28]. Така форма навчання не виснажує нервову систему та організм учнів, оскільки навчальний матеріал засвоюється за допомогою мимовільної

пам'яті в цікавій формі. Використання нових інформаційних технологій забезпечують не тільки індивідуалізацію та диференціацію навчання з урахуванням здібностей учнів, їхніх схильностей, але й збагачують їхню соціокультурну компетенцію, знімають психологічний бар'єр перед вивченням іноземної мови, розвивають соціальні й особистісні якості учнів: упевненість в собі і здатність працювати в колективі, а також показують результативність навчання через установлення міжкультурних зв'язків у віртуальному просторі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учебное пособие / под ред. Е.С. Полат. – М.: Академия, 2002. – 272 с.
2. Подопригорова Л.А. Использование Интернета в обучении иностранным языкам / Л.А. Подопригорова // Иностранные языки в школе, 2003. – №5. – С. 25-31.
3. Полат Е.С. Интернет на уроках иностранного языка / Е.С. Полат // ИЯШ, 2001. – № 2-3. – С. 15-18.

ЗАСОБИ СЛОВОТВОРЕННЯ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Тембель Ю.І. (Харків)

Науковий керівник: канд. філол. наук, ст. викл. Гридасова О.І.

На зламі тисячоліть простежується стрімке зростання кількості англомовних інноваційних одиниць. При цьому збагачення словникового складу англійської мови здійснюється майже винятково за рахунок власних мовних ресурсів.

У цьому зв'язку виникає потреба більш глибокого вивчення словотвору та фіксації тих інноваційних процесів, які супроводжують виникнення нових мовних одиниць. Аналіз неологізмів, спостереження за інноваційними процесами свідчать про кількісні зміни у словниковому складі англійської мови, так і про якісні у способах та засобах збагачення мови новими одиницями, а також дають змогу зрозуміти тенденції розвитку системи словотвору взагалі.

Неологізм – це слово, значення якого з'являється у певний період часу в мові і його новизна усвідомлюється мовцями. Основними типами неологізмів є нова лексема та нове значення [1].

Причиною виникнення неологізмів є зміни у суспільстві та науково-технічний прогрес: виникнення нових соціально-економічних реалій, відкриття в галузі науки та техніки, досягнення у гуманітарній сфері. Головною ознакою неологізма є абсолютна новизна для більшості носіїв мови. Лексема маркується у якості неологізму короткий відрізок часу. Щойно вона починає активно вживатися, одразу ж губить ознаку новизни, тобто поступово переходить у лексичну систему мови в якості загальноновживаної мовної одиниці.

Серед нової лексики переважають номінації, нові як за формою, так і за змістом. Аналіз мовних номінативних одиниць за способом творення показав, що в мові останніх десятиліть переважають морфологічні неологізми, тобто одиниці, створені за зразками, які вже існують в мовній системі, та з морфем, існуючих в даній системі [2].

Між типом номінативної одиниці і способом її творення існує визначена кореляція. Так, власне неологізми, одиниці, які поєднують новизну форми з новизною змісту, з точки зору способу творення є фонетичними і морфологічними неологізмами, запозиченнями. Трансформації, які поєднують новизну форми зі змістом, який передавався раніше іншою формою, з'являються шляхом запозичення, а також через морфологічне словотворення. Семантичні інновації, які поєднують новизну змісту з уже існуючою формою, з'являються шляхом зміни значення.

Головними способами словотворення в англійській мові є: афіксація, конверсія та словоскладення.

Афіксація – це утворення нової (похідної) основи з уже існуючої (вивідної) основи додаванням до останньої словотворчої частки – афікса. Афікси бувають двох типів: суфікси, або частки, які ставляться після вивідної основи, і префікси, або частки, які ставляться перед вивідною основою.

Конверсія – це утворення нової (похідної) основи з уже існуючої (вивідної) основи простим переосмисленням останньої, без будь-якої зміни її форми. При цьому похідна основа

завжди належить до іншої частини мови, ніж вивідна, і відповідно набуває нових морфологічних і синтаксичних властивостей [1].

Лексика мови знаходиться в стані безперервної зміни відповідно до мовних законів. З розвитком суспільства з'являються нові предмети, явища, які потім відбиваються в нових словах і нових значеннях, що знаходять своє відображення у мові та потребують постійного дослідження та вивчення.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Андрусак І. В. Англійські неологізми кінця ХХ століття як складова мовної картини світу : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 "Германські мови" / І. В. Андрусак. – Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2003. – 20 с.
2. Кошманова Т. В. Неологізми як основний засіб поповнення словникового складу економічної сфери / Т. В. Кошманова // Вісник студентського наукового товариства Горлівського державного педагогічного інституту іноземних мов. – Випуск 5. – Горлівка, 2008. – 148 с.

ОСНОВНИЙ РЯД КОНЦЕПЦІЙ ЗАПЕРЕЧЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ НА ОСНОВІ АНГЛІЙСЬКИХ ПРИСЛІВ'ІВ

Титаренко Є. А. (Харків)

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Птушка А.С.

Заперечення – це вираз за допомогою лексичних, фразеологічних, синтаксичних та інших засобів мови того, що зв'язок між елементами висловлювання реально не існує [1].

Серед основних концепцій заперечення виділяють: психологічну, прагматичну концепцію, концепцію особливої негативної модальності, концепцію заперечення як вираження об'єктивної роз'єднаності, концепцію заперечення як особливого виду предикативності, логічне заперечення і концепцію заперечення як вираження відсутності об'єктивного зв'язку [2].

Чисельні приклади англійських прислів'їв, дають змогу зробити висновок, що найпоширенішою концепцією заперечення є концепція заперечення як вираження відсутності об'єктивного зв'язку. В сучасній англійській мові засобом вираження

заперечення насамперед є заперечні частки *no* та *not*. Приклади вживання *no* і *not* у різних конструкціях можна знайти в таких англійських прислів'ях, як:

– *There is no place like home.* (У гостях добре, а вдома краще) [3].

– *Time and tide wait for no man.* (Час не чекає) [3].

– *A man cannot die more than once.* (Двом смертям не бувати, а однієї не минути) [3].

Слід зауважити, що в англійській мові відсутність об'єктивного зв'язку може виражатися не тільки частками *not* та *no*, а й іншими засобами, як наприклад за допомогою займенників *no* “ніякий”, *none of* “ніхто з”, “ніщо з”, *neither* “ні...ні”. Слід зазначити, що негативні займенники *no*, *neither* не мають категорії числа і відмінку і використовуються лише в якості означення перед іменником, як наприклад:

– *If you run after two hares, you will catch neither.* (За двома зайцями поженешся, жодного не зловиш) [3].

Підводячи підсумок, слід зауважити, що розглядаючи основний ряд концепцій заперечення в англійській мові на основі англійських прислів'їв, найбільш розповсюдженою концепцією заперечення в англійській мові серед прислів'їв є концепція заперечення як вираження відсутності об'єктивного зв'язку. А найуживанішим засобом граматичного вираження заперечення в англійській мові є негативні частки – *not* та *no*.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бондаренко В. Н. Отрицание как логико-грамматическая категория. Учебное пособие / В. Н. Бондаренко. – Москва : Наука, 1993. – 211 с.
2. Комарницька І. І. Основні засоби вираження категорії заперечення у сучасній англійській мові / І. І. Комарницька. – Х. : ЮНВЕС ЛИСТ, 2011. – 112 с.
3. <https://www.phrasemix.com/collections/the-50-most-important-english-proverbs>: [Електронний ресурс] – назва з титул. екрану.

ВПЛИВ ФАКТОРІВ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТРУКТУРИ ОСОБИСТОСТІ НА УСПІШНІСТЬ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Трикоз Т.М. (Харків)

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Рябих М.В.

У процесі засвоєння іноземної мови учні мають пройти шлях від первинного осмислення і буквального відтворення нових знань далі до розуміння, застосування у знайомих та нових умовах, оцінювання самими учнями корисності та новизни цих знань [3].

Таким чином відбувається набуття умінь та навичок, необхідних для оволодіння іноземною компетенцією.

Психологічна модель засвоєння іноземної мови пов'язана перш за все з особливостями зберігання інформації у пам'яті людини (процеси запам'ятовування і забування, перехід інформації з короткочасної у довгочасну пам'ять). Вербальна пам'ять, що притаманна тільки людині, зберігає мовні одиниці у вигляді складних психолінгвістичних комплексів звукової форми та зв'язаних з нею значень [4].

Існують десятки факторів методичного, лінгвістичного, а також психологічного характеру, які об'єктивно впливають на ефективність запам'ятовування і зберігання в пам'яті мовного матеріалу [1]. Серед них особливо виділяються такі: вмотивованість учнів, наявність чи відсутність іноземних здібностей, психологічні риси особистості.

Іноземні здібності пов'язують перед усім з особливостями психічних процесів людини, а саме вербальною пам'яттю, вербальним мисленням та слуховим сприйняттям.

На розвиток мовних здібностей впливають: наявність природних задатків, що зумовлені переважно спадковістю; вікові характеристики; гендерний фактор; вмотивованість [4].

Взаємодія спадковості та середовища визначає індивідуальні особливості психіки людини (так звані "риса особистості"), які впливають на швидкість і якість пізнавальних процесів, у тому числі й вивчення іноземної мови.

Фундаментальними для особистості є риса її темпераменту. Вони впливають на те, яким чином індивід засвоює іноземну мову з точки зору індивідуального темпу роботи, зосередження уваги, типу сприйняття, рівня тривожності, процесів збудження/гальмування в нервовій системі [4].

Учні з темпераментами сангвінік та холерик краще засвоюють іноземну мову при груповому навчанні з частою зміною типів сприйняття та комунікативних ситуацій. Учні меланхолічного й флегматичного темпераменту більш схильні до індивідуального стилю навчання із переважанням зорового типу сприйняття [5].

Сукупність найбільш стійких психічних якостей людини – це її психологічний тип. Особливості кожного з дев'яти психотипів формують індивідуальні стереотипи поведінки учнів та впливають на оволодіння іноземною компетенцією [2].

Кожній людині притаманний індивідуальний стиль навчання і тип сприйняття інформації. Для оптимізації процесу навчання іноземній мові необхідно враховувати психологічні особливості учнів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Пехота О.М. Сучасні підходи до педагогічної підготовки вчителя іноземної мови: концепція, зміст, перспективи розвитку / О.М.Пехота // Наукові праці: Науково-методичний журнал. – Вип.7. Педагогічні науки. – Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2002. – 176 с.
2. Добрынина Е.Н. Влияние психотипологических характеристик личности на особенности изучения иностранного языка: дис. ... канд. психол. наук: 19.00.01 / Добрынина Елена Николаевна. – Ставрополь, 2004. – 161 с.
3. Маркова А.К., Матис Т.А., Орлов А.Б. Формирование мотивации учения / А.К. Маркова. – М., 1990. – 204 с.
4. Столяренко Л.Д. Основы психологии. Издание третье, переработанное и дополненное. Серия “Учебники, учебные пособия” / Л.Д. Столяренко. – Ростов-на-Дону : “Феникс”, 2000. – 672 с.
5. Влияние темперамента на изучение иностранного языка / Учащимся / Английский язык на enblog.ru [Електронний ресурс]. :<http://enblog.ru/english-and-temperament>.

НАВЧАННЯ ДІАЛОГІЧНОМУ МОВЛЕННЮ ЗА ДОПОМОГОЮ РОЛЬОВОЇ ГРИ

Федорченко К.В. (Харків)

Науковий керівник: канд. філол. наук, доц. Птушка А.С.

Згідно з програмою з англійської мови для мовних вузів, студенти повинні вміти самостійно розв'язувати комунікативні завдання в межах визначених мовленнєвих ситуацій. Для цього студенти мають оволодіти різними функціональними типами діалогів, а оволодіння ними сприятиме досягненню мети навчання діалогічному мовленню. Завдання педагога полягає в тому, щоб знайти максимум педагогічних ситуацій, у яких може бути реалізоване прагнення студента до активної пізнавальної діяльності. Педагог повинен постійно удосконалювати процес навчання, що дозволяє студентам ефективно і

якісно засвоювати програмний матеріал. Тому так важливо використовувати рольові ігри на уроках англійської мови.

Рольова гра допомагає спілкуванню, сприяє передачі накопиченого досвіду, одержанню нових знань, правильній оцінці вчинків, розвитку комунікативних навичок людини, її пам'яті, мисленню, уяві, емоціям, таким рисам, як колективізм, активність, дисциплінованість, спостережливість, уважність. Крім того, що рольові ігри мають величезну методичну цінність, вони дуже цікаві як педагогу, так і студенту.

Більшість студентів оцінюють рольові ігри позитивно, вбачаючи в них велику практичну користь.

Безперечно, рольові ігри мають крім переваг й недоліки. Одним із яких є “примітивізація” мовлення студентів, збільшення кількості помилок. Але дані недоліки можна усунути такими шляхами: високим рівнем підготовки до проведення рольової гри, правильною організацією рольової гри, регулярністю застосування даного прийому навчання, і звичайно, майстерністю педагога та його відданістю своїй справі.

Рольова гра – це одна із складових частин комунікативних прийомів. Вона розвиває здатність студента вільно володіти мовою, сприяє взаєморозумінню, підвищує мотивацію [1]. Рольова гра – могутній фактор психологічної адаптації студента в новому мовному просторі, що може вирішити проблему природного ненасильницького впровадження іноземної мови у світ студента.

Отже, рольова гра орієнтує студентів на планування особистої мовленнєвої поведінки і прогнозування поведінки співрозмовника. Рольова гра передбачає елемент перевтілення студента у представника певної соціальної групи, професії, тощо. Рольову гру можна розглядати, як прийом та засіб особистісно-орієнтованого підходу. Адже умови і проведення гри надають можливості для здійснення індивідуалізації: підбору мовленнєвих партнерів і груп з урахуванням спільності їх інтересів, варіативних мовленнєвих завдань, розмежування режимів виконання та обсягу вправ для студентів з різним типом володіння мовленнєвою діяльністю. Рольова гра допомагає спілкуванню, сприяє передачі накопиченого досвіду, одержанню нових знань, правильній оцінці вчинків, розвитку комунікативних навичок студентів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Колесникова О. А. Ролевые игры в обучении иностранным языкам // Иностранные языки в школе / О. А. Колесникова. – М.: Академия, 1989. – 142 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АБРЕВІАТУР В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ **Холодова К.О. (Харків)**

Науковий керівник: канд. філол. наук, ст. викл. Гридасова О.І.

Абревіатура – це складноскорочені слова, утворені з перших літер або з інших частин слів, що входять до складу назви чи поняття. Абревація надає новим назвам і визначенням коротшу форму при повному збереженні значення цих лексичних одиниць, заощаджуючи час надходження інформації [1, с. 46]. Особливо інтенсивно утворюються акроніми, тобто абревіатури, що набули статусу слів.

Абревація стає можливою через такі характерні особливості мови та мовлення: матеріальність мовного знака, лінійність мовлення та письма, нерівномірність розподілу інформації між окремими елементами мовленнєвого потоку, надлишок мовленнєвих повідомлень. Саме надлишок інформації і забезпечує можливість скорочення окремих елементів у мовленнєвому потоці. У процесі абревації такий надлишок не ліквідується, а лише зменшується його обсяг [2, с. 36].

Абревіатура – зазвичай іменник, утворений шляхом скорочення простого слова або компонентів складного слова чи елементів твірної словосполуки до рівня звуків або букв, складів чи інших фрагментів слів. Абревіатура – різновид такого словотворчого засобу англійської мови як скорочення. Скорочення – це такий спосіб словотвору, суть якого складається у відсіканні частини основи, що або збігається зі словом, або являє собою словосполучення, об'єднане загальним змістом [1, с. 47].

Серед лексичних скорочень виділяються абревіатури, які, в свою чергу, представлені ініціалізмами (послідовність початкових літер), акронімами (послідовність звуків, позначених початковими літерами, які читаються як звичайне слово) та фонологічними абреваціями (в яких семантика об'єкта, чия назва скорочується, закладена в самій формі), усічення апокопи (відсікання кінцевого елемента слова), аферезою (відсікання початкового

елементу слова), синкопою (вилучення центральної частини слова) та змішані (відсікання початкового та кінцевого елементів).

Скорочення слова є найяскравішим проявом раціоналізації мовленнєвої діяльності та оптимізації мовотворчих процесів, які є характерними рисами англійської мови упродовж всієї історії. Упродовж останніх десятиліть аббревація стала одним із найбільш продуктивних способів поповнення словникового складу багатьох мов, зокрема англійської, в якій фонетичні процеси привели до підвищення питомої ваги односкладних слів. Аббревація надає новим назвам і визначенням коротшу та ущільнену форму при повному збереженні значення цих лексичних одиниць, заощаджуючи час надходження інформації. Основними сферами застосування аббревації є ділове, наукове та публіцистичне мовлення.

Значна кількість скорочень, що вживається в англійській науково-технічній літературі, є омонімічними, тобто мають різне значення при тотожності графічної форми. Це може становити певну складність для перекладача, тому що у таких випадках іноді буває важко визначити за формою скорочення його значення.

Серед основних способів перекладу аббревіатур та скорочень виділяють наступні: транслітерація, транскрипція, калькування, експлікація та еквівалентний переклад [3, с. 96].

Для розшифровки скорочень застосовуються такі основні методи: аналіз контексту, використання словників скорочень та інших довідкових матеріалів, аналіз структури скорочень (застосовують тільки з аббревіатурами зі складною структурою), використання аналогій (якщо скорочення маловідоме, крім того, що необхідно подати його скорочений переклад, потрібно також розшифрувати його рідною мовою).

Єдність форми та змісту, тобто зв'язок між звучанням і значенням, багато значить у вирішенні проблеми аббревації. Основою є положення про зв'язок аббревіатури з предметом дійсності через відповідні повні найменування. Цей зв'язок полягає у тому, що значення вихідного словосполучення закріплюється як за аббревіатурою загалом, так і за кожним її компонентом – звуком чи звукосполученням, виділеним у складі аббревіатури. Специфіка аббревіатур виявляє тенденцію до усунення “внутрішньої форми”. Відомо,

що в аббревіатури немає кореня, афіксов, тобто таких граматичних елементів, які характеризують слово як особливу мовну одиницю. Отже, аббревіатура з формального боку перестає бути звичайним словом. В аббревіатурах за кожним звуком криється значення цілого слова, тоді як у звичайному слові кожен звук не має такої семантичної самостійності, а значення закріплюється лише за словом.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Борисов В.В. Аббревация и акронимия. Военные и научно-технические сокращения в иностранных языках / В.В. Борисов. – М. : Высшая школа, 2004. – 320 с.
2. Ємельянова О.Г. Особливості інтерперсонального спілкування в режимі SMS-повідомлень / О.Г. Ємельянова. – Харків : Вісник Харків. національн. ун-ту імені В.Н. Каразіна, 2010. – № 896. – 118 с.
3. Могілей І.І. Основи перекладу. Граматичні та лексичні аспекти: навчальний посібник / Л.П. Дегтярьова, І.І. Могілей, Т.М. Колодич, К.В. Шпак. – К. : Знання, 2005. – 301 с.

СЕМАНТИЗАЦІЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ. НЕДОЛІКИ І ПЕРЕВАГИ РІЗНИХ ЇЇ СПОСОБІВ

Цуканова А.В. (Харків)

Науковий керівник: канд. пед. наук, доц. Рябих М.В.

За деякими оцінками, потрібно приблизно 20 000 лексем, щоб бути спроможним читати, розуміти та отримувати насолоду від літературного твору, і за наївного підходу для начання лексиці можна наївно запропонувати вивчати їх одну за іншою, у порядку частоти вживаності. Але у дійсності потрібне не вивчення лексем поодиноці без деякої наперед заданої стратегії, а надбання лексикону як складного утворення, структурні елементи якого тісно пов'язані між собою. Недостатньо вивчити ізольоване слово на рівні його запам'ятовування — про лексичні навички необхідно дбати в комплексі.

В роботі розглядаються теоретичні основи та способи формування лексичних навичок. Надається історичне тло, яке показує, як розвивалася думка дослідників

щодо викладання іноземної мови (граматико-перекладний метод, прямий метод, усний підхід, аудіолінгвальний метод, комунікативне навчання) [1, с. 3-177] і на які теоретичні засади вона спиралася, та демонструється, яким чином в рамках цих методів та підходів відбувалося формування лексичних навичок, на той час негармонійне.

Після аналізу проблем при навчанні лексиці приводимо, які існують способи семантизації іншомовної лексики (за класифікацією перекладний / неперекладний) та яким чином, виходячи з викладеного теоретичного матеріалу, варто обирати певний спосіб (фактори форми слова, його значення, сполучуваності, збігу або розбіжності зі словами рідної мови або іншої іноземної мови, яка вивчається; ступені навчання і мовної підготовки — початковий рівень, середній, високий, — вікових особливостей учнів).

Висувається нова проблема навчання учнів, які вивчають більше ніж одну іноземну мову. Незважаючи на численність навчальних закладів всього світу, які пропонують вивчення декількох іноземних мов, сучасна практика — не підпорядковувати такий навчальний процес жодній загальній стратегії, а розбивати його на знайомі підпроцеси вивчення кожної мови окремо, немов першої іноземної. Для дослідження ми обираємо окремий аспект проблеми: семантизацію іншомовної лексики на уроках з такими учнями.

Оскільки при мультилінгвальному навчанні учні знаходяться у стані водночас вразливого (зізнають більше труднощів з розмежуванням їхніх лексикону і граматичних моделей) та переважливого (кожна нова мова потребує меншого пізнання нового), формуються три відповідні мети: полегшити учневі встановлення зв'язків між мовними моделями, привертаючи увагу на наявні аналогії; наводити контрастивні приклади випадків, коли мови, навпаки, не виявляють аналогії; починаючи з середнього рівня володіння хоча б однією іноземною мовою, привчити учня зустрічати кожну нову лексичну одиницю аналізом, яких асоціацій чи нових зв'язків у внутрішній мовленнєвій структурі вона потребує. Ми наводимо приклади, спрямовані на уніфікацію аналогічних та семантично пов'язаних елементів лексикону мов, які вивчаються, а також на диференціацію лексичних одиниць, які учень може помилково засоціювати між собою.

Також вони в своєму роді навчають навчатися — підказують, яким чином можна вибудувати стійку систему лексиконів декількох мов.

Тема мультилінгвального навчання висувається як тема подальшої роботи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Jack C. Richards. *Approaches and Methods in Language Teaching* / Jack C. Richards, Theodore S. Rodgers. — 2nd ed. — Кембрідж: Cambridge University Press, 2001. — 271 с.

МІЖНАРОДНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ РЕКЛАМИ

Шевцова У.В. (Харків)

Науковий керівник: канд. філол. наук, ст. викладач Гридасова О.І.

На сучасному етапі розвитку економіки та маркетингу у зв'язку із глобалізацією ринків та зростання ролі міжнародної торгівлі переклад рекламних текстів набуває великого значення. Реклама як ефективний стимулятор будь-якого ринку, яка інформує про товари та послуги, створює імідж виробників, стимулює збут товару та послуг, сприяючи зростанню прибутків. Основна мета реклами – впливати на свідомість споживача, привернути його увагу та переконати його придбати певний товар. Тому переклад рекламного тексту має складний характер. Перекладач повинен ураховувати стратегічні рішення вихідної концепції та її потенційний результат на запланованому ринку. При перекладі рекламних текстів перш за все має зберігатися прагматична функція тексту-оригіналу.

Поняття рекламного тексту в лінгвістиці розглядається як об'єктивно існуюче поняття, яке характеризується особливими рисами, серед яких виділяють цілісність, зв'язність, завершеність думки та внутрішню організацію. Рекламний текст має всі основні ознаки тексту, але в той же час відзначається такими особливостями, як прагматична спрямованість; взаємозв'язок вербального та невербального компонентів; дифузія стилів; поєднання стандарту та експресії; оцінна експресія; імпліцитність [1, с. 35].

Складність для перекладу рекламного тексту становить прагматичний характер рекламного тексту, який складається зі стилістичної та культурної конотації. Перекладачеві нерідко доводиться шукати особливі засоби для передачі смислових і

стилістичних складових оригіналу. У такому випадку досягається прагматична еквівалентність між оригіналом і перекладом, що й визначає комунікативний ефект реклами [2, с. 20].

Рекламний текст, у силу своєї специфіки, ніколи не слід перекладати дослівно тому, що в цьому випадку він може втратити зміст і силу свого впливу. Якщо аудиторія, для якої призначений текст рекламного продукту різноманітна, то перекладачі користуються винятково загальноновживаною лексикою, яка є зрозумілою кожному носію мови та має широке застосування в повсякденному спілкуванні [3, с. 187].

Можна виділити такі проблеми, які виникають на шляху перекладу рекламного тексту: вихідні фонові знання автора й адресата, які мають відмінності на культурному та лінгвістичному рівні; узуальність стилістичних прийомів рекламного тексту та його перекладу; адекватність відображення зв'язку між рекламним текстом та зображенням [4, с. 96].

У процесі перекладу рекламних текстів перекладачеві доводиться вирішувати як чисто мовні, лінгвістичні проблеми, обумовлені розходженнями в семантичній структурі й особливостях використання двох мов у процесі комунікації, так і проблеми соціолінгвістичної адаптації тексту.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ванников Ю. В. Проблемы адекватности перевода : Типы адекватности, виды перевода и переводческая деятельность / Ю. В. Ванников // Текст и перевод. – М., 1988. – С. 34–37.
2. Киричук Л. М. Прагматичні особливості категорії оцінки в рекламному тексті : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 “Германські мови” / Л. М. Киричук. – Київ. держ. лінгв. ун-т. – К., 1999. – 19 с.
3. Кромптон А. Д. Майстерня рекламного тексту / А. Д. Кромптон. – Тольятті: “Довгань”, 1995. – 256 с.
4. Смирнова Т. В. Соціально-комунікативна природа реклами / Т. В. Смирнова. – К. : Collegium, 1998. – № 5. – С. 81–130.

ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ МОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Щербина С. Ю. (Харків)

Науковий керівник: канд. пед. наук, доцент Рябих М.В.

Розвиток обдарованої особистості набуває особливої актуальності у наш час, коли пріоритетними стають нові інформаційні технології, освіченість, високий професіоналізм. Для такого розвитку невід'ємним є знання іноземної мови. Успішне здійснення будь-якої діяльності, у тому числі і мовленнєвої, залежить від сформованості відповідних навичок і умінь. Лексичні навички є найважливішим і невід'ємним елементом змісту англійської мовної лексичної компетентності, вони забезпечують функціонування лексики в спілкуванні.

В роботі розглядаються теоретичні питання стосовно мовленнєвих навичок та умінь, а також місце лексичної навички у процесі навчання. Існує дві точки зору стосовно самостійності лексичної навички, і ми, проаналізувавши їх, дотримуємося думки, що вона є самостійною елементарною навичкою [1].

У ході дослідження виявлено, що характерною ознакою лексичної навички є мовна оснащеність, і саме від неї залежать інші характеристики навички. Чим вище міра інформаційного запасу, тим цінніше і міцніше лексична навичка.

Процес оволодіння лексикою включає в себе ознайомлення з функцією слова, його значенням, формальними ознаками, тренування у засвоєнні слів та застосування нових лексичних одиниць в усному і писемному мовленні. Кожен з цих етапів процесу засвоєння слова співвідноситься зі стадіями формування лексичних навичок.

У основі дій, що формують навички і уміння, лежать природжені рефлексії саморозвитку.

До природжених рефлексіїв саморозвитку фізіологи школи І. П. Павлова відносять: рефлекс наслідування, рефлекс гри, рефлекс свободи і дослідницький рефлекс [1]. Ми з'ясуємо, які типи вправ базуються на цих рефлексіїх та які з цих вправ дають міцніші знання.

Далі розглядаємо кожен тип вправ. Для становлення і активізації лексичної навички особливу роль грають репродуктивні вправи, що мають на меті створити повноцінну систему зв'язків у новій лексичній одиниці.

На базі цих теоретичних знань розглядаємо вправи для кожного виду мовленнєвої діяльності окремо (навчання говорінню, писанню, читанню та аудіюванню). Підбираємо конкретні приклади вправ, розглядаємо їх.

Проробивши увесь цей матеріал, підходимо до аналізу, що робить навчання лексиці найбільш результативним та ефективним. Одне з головних завдань навчання – це створення сприятливих умов для розкриття здібностей і творчого самовиявлення. Одним із шляхів реалізації цієї мети є навчання співпраці. Дослідницька робота з виготовленням портфоліо є наступним кроком у розвитку творчості. Але високу ефективність навчального процесу, спрямованого на формування комунікативної компетентності, забезпечує застосування таких методів, форм і прийомів навчальної роботи, як: комунікативна методика, що допомагає сформувати навички логічного, усного викладу тематичної інформації за допомогою виразів та слів, що стосуються даної теми у формі діалогу чи групової дискусії.

Тема використання новітніх технологій у вивченні іноземної мови висувається як тема подальшої роботи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Международный центр современных методик преподавания ДИОО [Электронный ресурс] / М., 2008–2013. – Режим доступа: <http://www.dioo.ru>. – Дата обращения: 10.07.2014.

Наукове видання

Бакалаврські он-лайн читання

Збірник наукових праць

Випуск 2

Українською, російською, англійською мовами

Відповідальні редактори:

канд. філол. наук, ст. викл. Гридасова О.І.,

канд. філол. наук, доц. Скрипнік І.Ю.

Комп'ютерне верстання:

Петрова М.К.

За зміст та достовірність фактів, викладених в статтях,
відповідальність несуть автори.

61022, Харків, майдан Свободи 4, Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна
